

Kmet, delavec in obrtnik
naj bodo narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifu. - Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankrana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasi „Zveze slovenskega kmetkega ljudstva“.

Vsako uživaj vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovnem za-
vodu št. 11.568.

Dr. Korošec odklanja skupen nastop slovenskih poslancev proti neznosni davčni praksi v Sloveniji.

Celi Sloveniji znane okrožnice g. finančnega delegata dr. Savnika in nebroj rubežni za zaostale davke so dale povod splošni ogorčenosti vseh slojev in če ne bo kmalu stremenja na finančni delegaciji in v ministrstvu financ, bo tako postopanje spravilo v grob celokupno slovensko gospodarstvo. Vršilo se je že več zborovanj in protestnih shodov proti davčnemu vijaku, intervenirali so poslanci vseh strank tako pri g. delegatu kakor v finančnem ministrstvu, pa vse zaman. Vedno lepše obljube in izgovarjanje, vedno pa tudi nadaljnje rubežni in še krutejše predpisovanje in izterjavanje davkov. Proti takemu postopanju mora složno nastopiti celokupen slovenski narod in kakor izvemo sklicujejo vse gospodarske korporacije Slovenije veliko zborovanje, na katero bodo povabile tudi finančnega ministra in delegata dr. Savnika, da si iz oči v oči povedo vsak svoje.

V prvi vrsti pa je dolžnost vseh slovenskih poslancev, da branijo interese Slovenije. Slovensko ljudstvo je pri zadnjih volitvah izvolilo 20 poslancev SLS, 3 radičevce, 2 samostojna demokrate in enega SKS.

Pretirano davčno izmaganje se vrši v Sloveniji že več kot leto dni; ves ta čas smo čakali, da vodstvo SLS kot najmočnejša politična skupina skliče sestanek vseh slovenskih poslancev, da se dogovore za skupen nastop v Beogradu proti vsem krivicam, ki se gane v Sloveniji. In čakali smo zastonj. Ker so nam interesi ljudstva bližji kot vse drugo, je poslanec Pucelj poslal dne 25. septembra tajništvu SLS in SDS sledeče pismo:

»Dosedanja davčna praksa v Sloveniji je izvala stvarno in opravičeno kritiko na vseh straneh. Pri tej priliki se je lahko ugotovilo enotno gledanje vseh tistih naših političnih strank, ki so zastopane v skupščini.

Gospod finančni delegat ne le, da javno kritike ni prav nič upošteval, temveč se je nasprotno zapletel v javno polemiko na način, ki je politični zastopniki Slovenije ne moremo prezreti. Položaj je postal nezdružljiv in po mojem mnenju je treba v tem pogledu enotnega nastopa vseh slovenskih poslancev.

Ker pa vsi gospodje, ki smo imeli priliko pobližje se seznaniti s težkocami naše državne administracije in zato vemo, kako težavno in neprijetno je posameznim strankam nastopiti proti vodilnim osebam državne administracije, ki so formalno-administrativno neporečne, nadalje, da se naš skupen odpor proti dosedanji davčni praksi ne smatra kot predmet strankarsko-politične akcije, ali morda celo kot osebnega nerazpoloženja, temveč da se ji da tista podloga in tisti pomen, ki ga v resnici ima, sem mnenja, da bi bil umesten skupen in složen nastop vseh slovenskih poslancev pri g. finančnemu ministru.

Prosim Vas uljudno, da mi sporo-

čite, ako s tem mojim predlogom soglašate, odnosno mi sporočite svoje mnenje v tej zadevi.

Na to pismo je 28. septembra 1925 odgovorilo tajništvo SDS, da je SDS vedno rada pripravljena sodelovati pri skupnih akcijah radi davčne prakse in zakonodaje. Za SLS pa je odgovoril dr. Korošec dne 27. septembra na shodu SLS v Smarjeti na Dravskem polju, po poročilu »Slovenca« z dne 30. septembra, ko je govoril o enotni slovenski fronti takole: »Puceljeva stranka se je javila s posebnim pismom, a nekatere druge stranke so se odzvale ustmeno. Čujemo nadalje, da se je celo že začela dirka za strankarsko prvenstvo in da je v znamenju enotne slov. fronte, a brez znanja naše stranke že bil sklican prvi sestanek. Po naši zamisli mora služiti enotna slov. fronta samo in edino dobrobiti slovenskega naroda, sicer je ne bo. Ona ne bo služila za strankarsko dirkanje, še manj pa da bi majhne stranke ob tej priliki lezle po našem hrbtu kvišku in v ospredje ali celo za našim hrbtom v kalnem ribarile in tako našo idealno in nesebično zamisel zlorabile. Tako je odgovorila SLS na gornje pismo poslanca Pucelje. Dr. Korošec je skupen nastop proti davčni praksi v Sloveniji odbil, ker se boji, da bi majhne stranke ob tej priliki lezle po njegovem hrbtu kvišku in v ospredje ali celo v kalnem ribarile. Toraj prvo je stranka, potem šele pride ljudstvo. Iz same strankarske strasti ker ni SLS bila ona, ki bi pozvala na skupen sestanek (dasi je bila to njena dolžnost) naj se neznosno davčno iztirjevanje in predpisovanje vrši dalje in prav zato ker se Pucelj briga za uboge davkoplačevalce, se ne sme nič storiti. Skoraj se nas loteva sum, da je dr. Korošcu prav in po volji, da se čimveč davkov iztirjava v Sloveniji, ker računa na ljudsko lahkovernost in si misli čimvečje bo nezadovoljstvo, temveč bo kroglice v njegovi skrinjici. Ali taka špekulacija bi bila pravo ljudsko oderuštvo.

Slovensko ljudstvo SLS si dalo skoro vso politično moč v roke, ne zato, da ž njo špekulira, ampak zato, da ti pomaga. Če bi vsi Slovenci nastopili skupno proti davčnim krivicam, bi gotovo izvojevali pravico, 20 slovenskih poslancev pa je na usta dr. Korošca tebi pomoč odpovedalo.

Ali je po vsem tem res mogoče, da so zborovalci v Smarjeti na Dravskem polju izražali dr. Korošcu in prof. Vesenjaku ter klubu SLS zahvalo in zapupanje? Ali ne sprevidite, da ste s tako resolucijo odobrili postopanje dr. Korošca, ki se je izrekel proti skupnemu nastopu v obrambo davkoplačevalcev in da odobravate dosedanje davčno prakso samo zato, ker čakate na to, da bo zadnja slovenska duša prisegla zvestobo dr. Korošcu? Slovenski davkoplačevalci, če boš hodil tem potom, bo to tvoj in tvojih otrok pogin. Zato se pravočasno otresi pogubonosne politike SLS!

nekaterih, kajti eno samo zamlčano dejstvo lahko sliko celotnega položaja popolnoma izpremeni. Neresnico govore lahko bedasti demagogi in plačani agitatorji, katerim nihče tudi resnice več ne verjame, ne pa vodilni politiki, za kakoršnega se smatra g. dr. Korošec ali pa vsaj prikazujejo ljudem njegovi najožji somišljeniki.

Dne 27. septembra je govoril g. dr. Korošec v Smarjeti na Dravskem polju. Kakšen je bil njegov govor, hočemo v kratkem pokazati na nekoliko zgledih.

Zamlčana dejstva.

Dr. Korošec je rekel: »Naši glavni kmetijski produkti so živina, vino in

les. Za živino smo izgubili prejšnje stare trge, a v državi, ki je po večini agrarna si nismo mogli pridobiti novih, preko državnih mej pa nismo mogli zaradi vedno menjajoče se carine, železnične tarifne politike in nestalne domače valute. Zato je trgovina z živino in njenimi pridelki ali počivala ali pa bila v rokah grdih spekulantov. Kmet je imel v vsakem slučaju škodo. Vinska trgovina je bila podvržena istim neugodnostim: v notranjosti so jo ubijali železnični tarifi, v inozemstvu ni mogla radi carine. Lesna trgovina je trpela pa vsled nestalnosti domače in tuje valute, a v notranjosti zaradi visokih železniških tarifov.

To je povedal dr. Korošec. Ni pa povedal, da je sedanja vlada izvozno carino za živino odpravila, razven na prečiče, kar se pa gotovo v kratkem zgodi, on ni povedal, da je sedanja vlada dosegla pri trgovskih pogajanjih z Avstrijo izvoz do 80.000 hl vina iz Slovenije v Avstrijo, on ni povedal, da je s 1. oktobrom t. l. sedanja vlada železniške blagovne tarife znatno znižala, in zamočil je za slovenske vinogradnike važno dejstvo, da je vinsko krizo v Sloveniji jako krepko pospeševala njegova »Gospodarska Zveza«, ki je navozila iz Banata in iz Dalmacije za denar slovenskih zadrug toliko banaškega in dalmatinskega vina, da bi se bila lahko cela Slovenija v njem vtopila, namesto da bi bila za slovenski zadržni denar nakupovala slovenski vinski pridelek!

Značilno je, da je dr. Korošec govoril vse v preteklem času. On je rekel, da nismo mogli prodajati živine v inozemstvo, da je bila vinska trgovina podvržena raznim neugodnostim itd. — Ali je hotel morebiti s tem povedati, kako se je kmetom godilo, ko je bil on na vladi?!

Agrarna reforma.

O agrarni reformi je rekel dr. Korošec: »Sedanja vlada je pozabila na svoj kmetijski program. Tudi agrarno reformo so spravili v popolnoma nov tir, da namreč prepusti siromaka samemu sebi, ako si hoče kupiti veleposestnikovo zemljo. Toda v resnici

siromaka, ki si kupuje zemljo, ne prepušča samemu sebi, ampak bančnemu kapitalu, ker je pač samoumevno, da si pri sedanjem stanju kmetijskih razmer noben nemanč ne more kupiti posestva.

Počasi, gospod doktor, počasi! Sivar je precej drugačna, kakor ste povedali! Vi namreč niste povedali, da mora vsak nakup veleposestniške, pod agrarno reformo stoječe zemlje odobriti minister za agrarno reformo, in sicer zato, da bodo cene primerne in da se prepreči oderuštvo! Tudi načelo, da je treba veleposestniško zemljo plačati, čeprav zmerno, oskrbnikom in gospodarjem grajščine v Gornjem gradu gotovo ne bo nevšeč, prav malo pa jim bo ugajalo načelo, da se veleposestniška zemlja deli zastonj! Tudi pošteni kmetje, ki so svojo zemljo včasih prav drago plačali, ne bodo nikdar odobrivali zastonjske delitve zemlje, kajti če zmaga načelo zastonjske delitve, ne bo varen niti stari posestnik, ki je svojo zemljo pošteno kupil, niti novi posestnik, ki je zemljo zastonj dobil, da se tudi on sam ne bo moral danes ali jutri umakniti novemu »zastojkarju«! Načelo, da je treba zemljo deliti zastonj, je silno nevarno načelo, nevarno celo v boljševiški Rusiji, kjer si danes tudi največji boljševik ne upa več izreči besede, da se kmetom lahko poljubno odvzema zemlja kakor stari žakli in se jo lahko poljubno deli komurkoli!

Zatorej, gospod doktor, opustite raje nevarno demagogijo z agrarno reformo in govorite resnico, da je baš sedanja vlada agrarno reformo oprostila demagoških gesel in jo spravila na pravi tir!

Naj zadostujeta ta dva primera za dokaz, kako globoko pada dr. Korošec, samo da bi rešil sebe in svojo stranko grozečega poloma. Politik, ki ne pozna več dejstev in ki ne zna iz dejstev izvajati potrebnih in nujnih posledic, ni več politik, ampak je vsakdanji — demagog! Z demagogijo pa ni mogoče delati trajne in uspešne politike. To naj dr. Korošec pravočasno spozna in naj krene na drugo, boljše pot, če hoče in če še — more!

Na naslov č. duhovščine.

Kot priprost kmet opazujem že od začetka ustanovitve SKS do danes zadržanje slovenske duhovščine do našega kmetkega pokreta. Hvala Bogu, da imamo še precej duhovnikov, ki se zavedajo svojega vzvišenega poklica, so nestranskarski in ne ločijo pristašev SLS od samostojnežev, socialistov in komunistov. Njim so vsi enaki, vsi so jim bratje in prijatelji. Ako koga zadene nesreča, ga tak duhovnik tolaži in z njim vred trpi. On je zdravnik v dušnih in dostikrat tudi v telesnih boleznih. Je posredovalec med sosedi, ako se kaj sporeko med seboj in marsikatero drago pravdo je že prihranil kmetkemu ljudstvu; ob rojstvu sprejema otroka v sveto cerkev, kadar pa se povrne ubogi zemljan izmučen nazaj v zemljo, ga zopet spremlja do groba; pomaga vzgajati otroke in tako naprej. Stranke ne gleda, vedno vidi le človeka. Razume se, da takega duhovnika tudi kmetško ljudstvo visoko spoštuje brez razlike strank, vsaj ga vidi, da mu stoji povsod ob strani in mu je skrben oče v težkih preizkušnjah življenja. Da, povsod nam je treba takih duhovnikov in marsikatero težka ura bi bila prihranjena slovenskemu ljudstvu!

Toda žalibog niso vsi taki. Zlasti mlajša generacija se je izneverila svojemu prevzvišenemu poklicu. Takoj ko se je rodila naša SKS, so navallili na njo z vsemi sredstvi, akoravno so vedeli, da je to zgolj kmetijski pokret, ki stremi za tem, da se kmet reši iz strašnega suženjstva, kamor so ga pripeljale gospodske stranke. Lagali so, da je SKS brezverska stranka, ki hoče ljudi spraviti ob vero. Nešteto-

krat smo jih opominjali, prosili, rotili, da naj že nehajo begati preprosto ljudstvo, toda veliko je še duhovnikov, ki tega nečjejo razumeti. Le žalostno je, da so to po večini sinovi kmetijskih mater. Kmetijski oče je bil tisti, ki mu je v potu svojega obraza pridelal kruh, da ga je poslal v šolo v nadi, da bo enkrat koristil kmetkemu stanu ter mu bo v ponos. Toda kmetijski oče se je vstel. Solani sin ne pomaga kmetu osvoboditi se gospodskega jarma, nego ga bega, da kmet ne bi mogel do svojega cilja. Kaj bi vendar rekel oče, ko bi za trenutek zopet vstal k življenju in videl, kako sin-gospod preganja bližnjega po časopisih in v besedi, namesto da bi učil ljubezen do bližnjega in jo tudi sam skazoval! Oče bi se v grobu obrnil od gneva do takega sina, ki je zatajil svojega očeta!

Zapomnite si dobro, da ni več daleč tisti čas, ko se bo združilo vse slovensko kmetško ljudstvo v Zvezi slovenskega kmetkega ljudstva od prvega do zadnjega. Takrat bo prišel tudi za Vas hud dan, ako boste še nadaljevali svojo dosedanje politiko. Zato Vas prosim v Vašem interesu, da prenehate. Ako ne morete z nami, ne bodite vsaj proti nam!

Vsi vemo, da so tisti časi minuli, ko

Drugod in pri nas.

V Severni Ameriki, v Zedinjenih državah, imajo dve veliki politični stranki: republikance in demokrate. Ameriški »republikanci« in ameriški »demokrati« so nekaj čisto drugega,

Tedenski koledar.

Dnevi:

11. oktober: nedelja: Nikazij,
12. oktober: ponedeljek: Maksimilijan,
13. oktober: torek: Koloman
14. oktober: sredo: Kalist,
15. oktober: četrtek: Terezija,
16. oktober: petek Gal, opat,
17. oktober: sobota: Hedviga.

Sejmi:

11. oktober: Radeče.
12. oktober: Semič, Kranjska gora, Teharje, Sv. Rok pri Mokronogu.
15. oktober: Kamnik, Planina pri Kozjem.
16. oktober: Kočevje, Sv. Filip v Vercah.

so nam kmetom rezali naš z našimi žulji pridelani kruh tisti, ki nikdar nič trpeli niso zanj. Ravno svelovna vojna je bila tista, katera je kmetu pokazala vso špekulacijo gospodskih strank do nas ubogih kmetov in delavcev, strank, ki so nas hotele spraviti v še večjo sužnost. Toda Vsemogočni, ki je nad nami in ki vodi tudi naša pota, je dal — nič se brez Njega ne zgodi! — da je kmet začel misliti in sprevideti, da ni samo tisti, ki naj le dela in gara, ampak da je tisti, ki mu po vseh božjih in človeških postavah gre, da vlada sam nad seboj, kajti le to nam bo garancija, da se grozote svetovne vojne ne povrnejo nikdar več. Po težkih izkušnjah je prišel kmet do prepričanja, da kmet zaupaj najprvo sam sebi. Grda neresnica je, da kmet ne bi bil v stanu vladati samega sebe, kakor je zaklical nek kaplan, pristaš SLS, za časa zadnjih skupščinskih volitev, ko je rekel: »Kmet je proneumen, da bi vladal sam, zato moramo vladati mi in advokati!«

Politika je gospodarstvo, zato si bo kmet že sam znal gospodariti. Vi pa pustite svojo brezplodno protikmetško politiko. Kajti zgodovina, ki je učiteljica narodov, nam dokazuje, da je vsakdar, kadar so duhovniki zašli predaleč v politiko, bilo to tudi sv. katoliški cerkvi v veliko škodo. Povestite raje svoje moči v druge bolj koristne namene, n. pr. na prosvetnem polju, pri združništvu in pri drugih občeokoristnih poslih. Po kmetih leži vse polno bolnikov, ki so zapušteni sedaj v poletnem času, ko je dela na polju čez glavo. Pojdite in tolažite jih; tukaj boste našli pravo hvaležnost. Pojdite med ljudstvo, ki se pravda včasih za prazen nič in pita nikdar site advokate! Pojdite in učite jih ljubezni do bližnjega, marsikatero drago pravdo lahko prepričete. Sveda morate dober vzgled tudi Vi sami dajati. S tem boste narodu ogromno koristili. Ljudstvo Vam bo hvaležno in Vas bo ljubilo. Nikar se ne bojte revščine, kajti ako boste z ljudstvom, Vas nikdar ne bo pustilo v pomanjkanju. Med ljudstvom bo izginila tista razdvojenost, ki se opaža sedaj, zavlada bo ljubezen in pravica, a kmet ne bo pustil nobenega umirati od lakote.

Zato Vam kličem, častita duhovščina, opustite svojo dosedanje politiko in pripustite, da se vse kmetško ljudstvo združi v kmetijski stranki, namreč v »Zvezi slovenskega kmetkega ljudstva«. Kmet ima srec do bližnjega in je radi tega v stanu voditi politiko, ki bo osrečila ves jugoslovanski narod. Gg. duhovniki, nikar se ne jezite na Radiča, ako je rekel tiste besede, ampak vsak izmed Vas naj skuša, da bo tisti eden izmed sto, ki je dober. Verjemite mi, da Vam bo ves slovenski narod hvaležen.

Kmet iz okolice Kranja.

Od neresnice do neresnice.

Dr. Korošec je postal v najnovejšem času jako plodovit govornik. Če bi bilo število javnih političnih govorov merodajno za politično sposobnost, bi morali smatrati g. dr. Korošca za jako velikega politika. Ker pa ni merodajno to, koliko kdo govori, ampak je merodajno le to, kaj kdo govori in kdaj, moramo politično velikost g. dr. Korošca znatno znižati in reči kar naravnost, da je dr. Korošec politično padel na jako nizko stopinjo.

Od vsakega politika mora javnost zahtevati, da ji razlaga politični položaj tako, kakoršen je! Politik mora poznati in tudi povedati dejstva, in sicer vsa dejstva, da se resnica prav spozna, in ne samo

stantovskih ver je baje okoli dvesto! V Ameriki pa živi tudi mnogo milijonov katoličanov, ki imajo svoje cerkve, šole itd.

Toda nikdar še nismo slišali, da bi zastopniki ene ali druge vere v Ameriki svoje pristaše silili, da morajo iz verskih razlogov biti pristaši te ali one politične stranke! V vrstah ameriških »demokratov« najdemo vnete protestante in prepričane katolike, ravno tako tudi v vrstah ameriških »republikancev«. Duhovniki vseh veroizpovedi, tudi katoliške, se lahko pri volitvah odločijo popolnoma svobodno za eno ali za drugo politično stran, ker njihovo politično delovanje ni stvar vere, ampak je stvar njihovega svobodnega državljanstva in stvar politike.

Na Angleškem, kjer je tekla zibelka moderne demokracije, imajo tri velike politične stranke: konservativce ali unioniste, liberalce in delavsko stranko. »Konservativci so stranka plemstva (London), »liberalci« so stranka meščanstva in »delavska stranka« (Labour Party) je stranka socialistično navdahnjenega delavstva, kjer pa opazamo v najnovejšem času že močan vpliv komunistov.

Vse tri velike angleške politične stranke se ločijo med seboj po svojih gospodarskih programih in načelih.

Na Angleškem je razdeljeno prebivalstvo z ozirom na vero na mnogo veroizpovedi. Tudi katolikov je na Angleškem lepo število in sicer za vero zelo vnetih katolikov. Nikdar pa še nismo brali ali slišali, da bi zastopniki ene ali druge vere na Angleškem silili svoje pristaše, da morajo iz verskih razlogov biti pristaši te ali one politične stranke. Politično dobro in temeljito vzgojeni angleški državljani bi se za vsak tak nasvet temeljito zahvalili! Tako najdemo na Angleškem dobre katolike v vrstah konservativcev ali unionistov, najdemo jih v vrstah »liberalcev« (ki pa jih ne smemo zamenjati z našimi »liberalci«; op. ur.), v zadnji vladi socialistične delavske stranke pa je bil veren katolik celo angleški minister!

Tudi v nam sosedni Hrvatski imajo veliko število političnih strank, čeprav so skoro vsi Hrvati — katoliki.

Če bi bilo to res, da mora ali da sme katoličan biti pristaša ene politične stranke, bi morali imeti na Hrvaškem samo eno politično stranko — katoliško! V resnici pa imamo na Hrvaškem kakih deset političnih strank in strančič, katerih pristaši so sami katoliki, ki so v verskem oziru sicer edini, ločijo pa se med seboj po svojih političnih in gospodarskih načelih. Toda nikdar še ni prišlo nobenemu hrvaškemu škofu ali duhovniku na misel, da bi proglasil kakšnega vernika za »odpadnika« ali »izdajalca«, če slučajno pripada drugi politični stranki kakor on sam!

Zakaj smo napisali te vrstice? Zato, da bodo vsi razumeli, da vera in politika nista isto!

Rimski papež, ki je vrhovni čuvár katoliških verskih resnic, ni preklel in ni iz katoliške Cerkve izobčil angleškega katolika, ki je bil minister v vladi socialistične delavske stranke!

Rimski papež ni preklel ali iz Cerkve izobčil niti onih hrvaških duhovnikov, niti onih hrvaških kmetov, ki so kot skala trdno stali za Radićem in mu dali svoje glasove in tudi hrvaški škofje niso nikdar klicali na odgovor duhovnikov ali kmetov, ki so agitirali za Radića in njegovo politiko, čeprav obstoji na Hrvaškem tudi takozvana »Hrvatska pučka stranka«, ki je v svojem bistvu nekaka hrvaška SLS!

Edina dežela na svetu, kjer si nekateri ljudje domišljajo, da sme veren katoličan pri volitvah oddati svoj glas samo eni sami politični stranki, namreč Slovenski ljudski stranki, že hoče uteči večnemu pogubljenju, je Slovenija! To pa ne zato, kakor da bi bila pri nas res »vera v nevarnost«, ampak zato, ker so v nevarnosti politični mandati SLS!

In kljub temu se še najdejo pri nas ljudje, ki ne vidijo, na kako grd način se pri nas vera zlorablja, v čisto posvetne politične namene in politične špekulacije nekaterih oseb!

Ne vera, ampak mandati so v nevarnosti — to je resnica! Če bo pri nas trpela vera, bo trpela le vsled popolnoma zafurane in zavožene politike sedanjih voditeljev SLS. Tudi to je resnica!
K. Z.

G. Žerjav in kmetijska družba.

G. Žerjav si drzne v Jutru govoriti o zlorabi Kmetijske družbe, ker je družba o priliki kmetijskega praznika na Krškem polju privedla na prošnjo kmetov v Krškem živinsko razstavo. — Predvsem vprašamo v imenu vseh kmetov g. Žerjava, ali naj v bodoče pri njem vlagamo prošnje, kadar bomo hoteli s pomočjo naše Kmetijske družbe kje prirediti živinsko razstavo? Obenem pa si dovoljujemo g. Žerjavu povedati, da bodo o naših gospodarskih zavodih odločevali gospodarski strokovnjaki, ki so v svojem gospodarskem delu pokazali uspeha, ne pa ljudje, za katere ves narod ve, da so ga v gospodarskem delu polomili. Vi, g. Žerjav,

ste iz strankarskih razlogov vodili Agromerkurja in ste ga tam tudi pošteno zavozili, pa nimate niti najmanjše pravice vtikati se danes v naše kmetijske gospodarske zavode, ki sijajno uspevajo, kar velja posebno o Kmetijski družbi. Po vseh dosedanjih izkušnjah z Vašim gospodarskim delom bi bila največja nesreča za Kmetijsko družbo, če bi prišla pod Vaš vpliv!

Kar se tiče Bleda, se vsaj malo bolje informirajte! Tam ni družba prirejala živinske razstave, nego gorenjske podružnice, ki pa Vas tudi ne bodo nič vpraševale, kaj smejo za korist kmeta delati in kaj ne!

Mi smo odločili proti temu, da bi se v gospodarskih zavodih delala politika in smo ponosni na sedanjega predsednika Kmetijske družbe, ker vidimo, da vodi družbo v tem našem duhu. Odklanjamo pa vmešavanje od

strani ljudi, ki bi še blato postavili v službo svoje osebnosti politike, a ne, da ne bi tega storili tudi s Kmetijsko družbo, če bi jo dobili v svoje kremplje.
Andrej Kelemina.

Razne politične vesti.

Naš današnji članek na naslov č. duhovščine je napisal tovariš kmet iz okolice Kranja. Članek je najljepši dokaz za to, da naši kmetje duhovnika spoštujejo in so verni, toda zahtevajo, da gg. duhovniki ne smejo nasprotovati pokretu za gospodarsko osamosvojitve kmeta. Kmet že dobro razločuje politiko od vere, to nam dokazuje tudi današnji članek. Iz teh razlogov ga priobčujemo. Če bi kdo dvomil, da je tak članek res napisal kmet, lahko vidi rokopis v našem uredništvu.

G. Žerjava, ki kaže v zadnjem času mnogo volje za pisanje, uljudno vprašamo, kako se je izvršila desekvestracija (odprava državne uprave) na veleposestvu Lamezan-Saluis v Kokri?

Kaj to pomeni? Dr. Korošec je pretekli teden sklical dve zborovanji, eno za duhovnike, eno pa za takozvano katoliško akademsko starešinstvo. Obe zborovanji sta se vršili v dvorani Akademskega doma v Ljubljani. Na zborovanje duhovnikov niso bili povabljeni vsi duhovniki, ampak samo njegovi absolutno zanesljivi pristaši. To ni brez pomena! Brez pomena tudi nista obe zborovanji. Če se morajo politični voditelji skriti za zaklenjena vrata in tam samo največjim svojim zaupnikom pripovedujejo, kakšen da je položaj, to je dokaz, da nekaj ni v redu! Če namreč stvari tako gredo, kakor morajo iti, ni treba zaprtih vrat, ampak takrat lahko poslušava vsa javnost, kako da je. Iz Koroševih zaupnih shodov smemo po pravici sklepati, da se nekaj pripravlja, kar bo za maso pristašev SLS zelo neprijetno in kar jih bo zelo iznenadilo. Da bi se neprijetnost zmanjšala, je treba ljudi na iznenadenje pripraviti in jih primerno obdelovati, da mora biti tako in tako, ker drugače ne gre. Dr. Korošec se namreč pripravlja na vstop v vlado. V vlado mora namreč voditelj SLS zaradi zavožene finančne politike pri nekaterih SLS gospodarskih zavodih, kjer se utegnejo zgoditi jako neprijetne reči, če ne bo vladne pomoči. Kdor je v takih gospodarskih škripicah, kakor so današnji voditelji SLS, ne more zahtevati od vlade nobenih političnih koncesij, ampak mora biti jako ponižen in pohleven in mora žrtvovati jako obsežen del svojega programa za avtonomijo vred, če hoče priti do vladnih milijonov. In na žrtvovanje jako važnih točk programa SLS bodo morali pripravljati posvetni in duhovni gospodje pristaše SLS, da omogočijo dr. Korošcu njegov težavni korak pred Pašičeva vrata. Tega pa voditelji SLS nehoče povedati javno, ker se boje ljudske tožbe in zato sklicujejo tajne sestanke, da bi ljudi počasi pripravili na eno iznenadenje za drugim, če bo namreč

sploh še mogoče kakšno iznenadenje in če bo vstop v vlado sploh še mogoč! V Beogradu namreč jako dobro poznajo težave »Gospodarske zveze« in bodo vedeli Koroščevo ponudbo za vstop v vlado tudi temu primerno ceniti!

SLS se nahaja v veliki zadregi. Ne ve, kaj bi in kam bi. Nezadovoljstvo v njenih vrstah je vsled stalnih neuspehov v politiki vedno večje. Posebno značilno je, da se loteva nezadovoljnost duhovščine same. »Slovenec« enkrat napada nezadovoljne duhovnike in govori kot besen o »kulturnem boju«. Naenkrat z napadanjem preneha. Ne vedo, kaj bi! Isto izdaja tudi sam dr. Korošec s svojimi govori. Ne ve, ali bi radikale napadal ali hvalil. Rad bi pa v vlado, toda ne ve kako. Vidi, da je volilstvo nezadovoljno, pa ne ve, kako bi je pomiril. Poskuša z »enotno slovensko fronto«. Vera njemu ni v nevarnosti, pač pa slovenstvo! Potem zopet poskuša s podčrtavanjem kmečkih interesov. Poskuša z delavci. Toda nikjer ni odziva, kar ga spravlja v še večjo nesigurnost. K vsemu temu pridejo še težave pri raznih gospodarskih podjetjih Koroščeve stranke. Da je »Odloč« v Ljubljani likvidiralo z izgubo šest milijonov kron, to je še prava malenkost v primeri s težkimi ranami na drugih podjetjih SLS. E, kdor vse to opazuje, vidi, da se SLS nahaja v največjih zadregah, iz katerih se bo mogoče izmazati le z največjimi žrtvami in izgubami, na pristaših in na — kapitalih.

»Teče voda teče...!« Pod tem naslovom smo zadnjič poročali, da je tajništvo SLS sklicalo duhovnike — pristaše SLS — na zaupen sestanek, ki se je vršil v sredo 30. septembra v Ljubljani. Poročali so gg. Korošec, Škulj in Kulovec. Po poročilih, ki smo jih o sestanku prejeli, se je tudi tokrat pokazala velika nezadovoljnost s politikom SLS. Sreča za sklicatelje je bila, da so stavili na dnevni red tudi poročilo o »duhovniškem stanovskem vprašanju«, ker so zanimanje gg. udeležencev s tem predmetom takoj odvrnili od političnih referatov, ko so videli, da poročila gg. Korošca in Kuloveca niso padla na »dobro« tla. »Teče voda teče...!«

Neumestna zafrkacija. »Jutro« je priobčilo po beograjskih »Novostih« vest, da je »Gospodarska Zveza« imela preteklo leto 30 milijonov dinarjev izgube in da se dr. Korošec zato ponuja vladi, da bi to nesrečo z vladno pomočjo omilil. Na to notico odgovarja »Slovenec« z neumestno zafrkacijo, češ, dobro se mora goditi zavodu, ki lahko 30 milijonov dinarjev izgubi! Take zafrkacije so zelo neumestne, ker pri denarju se vsaka šala nehá. Kako se godi in kaj se godi pri Gospodarski ali Zadružni zvezi,

o tem se govori in razpravlja skoro povsod, kamor stopiš. »Slovenec« bi storil prav, če bi stvar vzel nekoliko resneje v pretres, ker so zafrkacije v tem pogledu neprimerne. Če so gospodje sigurni, naj nastopijo javno in naj rečejo odkrito: Tako-le je, in naj izvajajo iz dejanske ugotovitvene položaja posledice, da ne bo takih govoric, ki utegnejo škodovati zadružni misli zelo veliko, a SLS gospodarskim podjetjem najbolj.

Radić v Zenevi. Nikjer se v najnovejšem času ni pokazala umazanost ali pa neumnost slovenskega SLS in samostojnodemokratskega časopisa v večji meri kakor v poročanju o Radićevem bivanju v Zenevi in o njegovih govori. Iz gole strankarske zaslepljenosti niso ti listi pustili niti ene dobre diake na Radiću, ampak vse in povsod, kjerkoli se je pokazal Radić, je bila sama »polomija«, sramota in neuspeh. Hvala Bogu pa izhajajo na svetu še drugi listi, iz katerih izvemo resnico o Radiću in o njegovem bivanju v Zenevi in o njegovih uspehih, iz primerjave pisanja tujih listov z našimi pa vidimo tudi vso trapanost omenjenega slovenskega časopisa, ki misli, da znajo Slovenci brati samo klerikalne in demokratske liste, drugih pa ne. V zadnji številki smo povedali že, kako sodijo o Radiću veliki italijanski listi. Danes navajamo, kar piše dva velika srbska lista, ki imata v Zenevi svoje lastne poročevalce. Tako piše beograjsko »Vreme«, ki je glasilo našega ministra za zunanje zadeve, med drugimi: »G. Radić je imel včeraj v Ateneju (velik znanstven zavod v Zenevi, op. ur.) predavanje, ki je bilo prirejeno od mednarodne vseučiliške organizacije. Radić je stopil na oder pozdravljen s ploskanjem in odobravanjem. Nikdar morda še ni bil veliki hrvaški voditelj pred plemenitejšim in izbranejšim občinstvom kot to pot. Najmanj sto eksekulenc je bilo pred njim in okoli njega; številni časnikarji iz vseh dežel so stenografirali njegov govor, ki ga je govoril francosko. S poletom in temperamentom človeka, ki je navdušen za svoje prepričanje, nam je govoril Radić o našem kmetu. Govoril je duhovito, umetniško. Razsikal je domisleke, pregovore, sijajne primere, vsele spletke, pesniške utrinke, lahke opazke, ostrá namigavanja. Morda še nikoli ni videlo ženevsko občinstvo tako prijetnega in simpatičnega predavatelja. Pogosti smeh in ploskanje ga je prekinjalo, da se nato zopet tvoril v mrtno tišino, da bi se slišalo namerno šepetanje, spremljano s perfektno gesto mojstra govora. In g. Radić je govoril, govoril je bleščéče, neumno, brez prestanka in brez vtrujenosti. Pričaral nam je pred oči lepoto polja in gozda, lepoto našega kmetijskega življenja, nežni duh priprostih kmetijskih duš, lepoto košnje, trgatve, zvonjenje ovna-vodnika, pesem seljaka... — Glavno glasilo radikalne stranke »Samoprava« pa piše: »Na nekem predavanju pred visoko stoječimi osebami v mednarodni svetovni politiki je govoril Radić s pesniškim zanosom o našem zdravem kmečkem rodu, o njegovi ustvarjajoči moči, o njegovi kulturnosti in moralni

no, da bomo mogli priti le potom take organizacije (po organizaciji) do svojih moralnih in materijelnih pravic, do boljšega priznavanja našega dela in sploh do najmanj onega stanovskega ugleda, ki ga imajo drugi, nesrodní stanovi. Zato, kolegi, na plan, na okup!

Popoldne se je vršil v hotelu »Šljuka« svečan banket, kojega je priredila na čast skupščinarjem Podravina, d. d. (prejšnje Gutmanovo veleposestvo) v priznavanju važnega dela, ki ga vrše kmetijsko-gospodarski nameščenci. Banket — udeležilo se ga je okoli 50 oseb, proti koneu tudi več dam — je, moram priznati, prvovrstno uspel. Izgovorjenih je bilo nebroj lepih zdravic na naslov tovarništva, vzajemnega dela, bratstva itd. in ob zvokih ciganske godbe so le prehitro potekle popoldanske in večerne ure, ko smo se razšli. Ni bil težak ta razstarek; vsakdo je imel zavest, da smo bili aktivni, da smo zaključili dan dela.

Preočil sem pri tov. B., upravitelju ekonomata veleposestva v Dol. Miholju, čegar družina me je sprejela s pravim slovanskim gostoljubjem v svojo sredo.

Dne 9. septembra sem odrinil po komaj parurnem počitku nekako ob 3. uri zjutraj. Cilj: Lukač. Bilo je mrzlo jutro, slana i tega dne in jaz sem svoj prehlad samo stopnjeval. V narčtu sem imel poleg Lukača, Daruvarja in Zagreba tudi Tkalec, vendar sem moral spričo mojega zdravstvenega stanja Tkalec, ker je preveč ob strani, nerad opustiti.

(Konec prihodnjih.)

LISTEK.

Joško Sottler:

Prehodno v Hrvatski in Slavoniji.

(Potopisna črtica.)

(Nadaljevanje.)

V večernih urah smo izmenjali marsikatero misel, deloma v družinskem krogu g. St., deloma v družbi dveh prečastitih gg. od križevniškega stolnega kapitlja. Škoda, da sam nisem bil tega dne duševno prožnejši; gnjavil me je spanec in le z naporom sem mu kljuboval. Upam, da mi tega velenjenjenj gostitelj iz Križevcev ne bodo zamerili.

Menda ob 22.38 v noči sem zasedel novega »lukamatijo« in šlo je proti Osijeku. Vlak je bil poln; potniki so deloma stali. Belovar je ventiliral posamezne oddelke; potem smo dihal svobodnejše. Jaz sem mogel prav kmalu celo leči in sem se prebudil še-le nekje za Našicami. Prebudil me je mraz; kajti v naravi je padla prava, mestoma močna slana. V teh krajih so bili dan prej močni nalivi, ponekod s tečo. V noči se je zjasnilo, a sem iz madžarske nižave je pihljala lahna, toda ostrá, strupena sapica. Naspal sem se v tej noči nekoliko, toda prehladil sem se tako, da sem zrl s strahom na naloge, ki me čakajo 8. septembra.

Pokrajina Našice - Prandanovci - Belišče - Donji Miholjac (slednji ob

madžarski meji) nudi več ali manj monotono sliko. Od Našice, z velikimi gozdovi v ozadju in z vinogradi na obronkih, naprej sama ravan. Njive, travniki, vmes redke, toda kompaktne naselbine. Na njivah vidiš le še koruzo, okoli Našice še dosti ajde, ponekod kulture krompirja, a so redke. Pravih sadonosnikov nisem videl nikjer. Strnišča zvečine še niso zorana; deževno vreme je to preprečilo. Pri posameznih, že zoranih predelih sem se čudil plitvemu oranju. Nekaj napredni seljak iz Valpova mi je pojasnjeval, da so to le oranice prav konzervativnih pojedinih hrvaških kmetov. Napredni posestniki, potem veleposestava da orjejo globokejšje tudi za prahe.

Slavonija je utrpela v tekočem letu znatne elementarne nezdoge. Deževje, povodenj, toča — eno je sledilo drugemu. Okoli Našice so imeli letos, če se ne motim, 4 ali 5 krat točo. V tem kraju baje najstarejši ljudje ne pomnijo nobene toče. V D. Moholju so listi koruznih stebel skoraj popolnoma ssekani. Kar bolelo me je, ko sem opazoval žalostno sliko ondornih kultur. Koliko jih je, posebno med siromašnejšimi sloji, kojim je ta ali ona ujma vzela eidini up: skorjico vsakdanjega kruha, da se prežive!

Zanimivo je, da so se ljudje spričo velike škode po toči, posebno v letošnjem letu, končno le začeli zanimati za zavarovanje proti toči. To zavarovanje je bilo odsihod prava redkost predvsem med kmetiskim ljudstvom; »ta ne možemo se mi osigurati protiv Boga«, so izvajali na kmetih... Nekatera večja posestva prakticirajo za-

varovanje proti toči, dosti pa jih menda ni. Srečni oni, ki letos nanj niso pozabili. Tako mi je neki višji gozdarski funkcionar pripovedoval, da si je dal zavarovati — letos prvokrat — svoje kulture na deputatnem zemljišču. Plačal je okoli 100 dinarjev po oralu, dobil večkratnik — ne povzročene škode, pač pa vrednosti pridelka sploh.

Donji Miholjac v Podravini! Od Prandanovcev me je pripeljala semkaj Podravska vicinalna (ozkotirna) železnica. Odsel sem v hotel »Zagreb«, izvršil najpotrebnejše jutranje posle, ki so pri kulturnem človeku v navadi, in nato na skupščino naših strokovnih kolegov v hotel »Šljuka«! Na srečo se je za 10. uro predpoldne določena skupščina pričela šele ob 11. uri, sicer bi bil pozen.

Skupščine v svojih detajlih ne bom opisoval. V formalnem oziru je slična ena drugi kot na las. Udeležba je bila sicer manjša, nego pri nas v Ljubljani (najbrže radi slabih komunikacij, ki jih ima Donji Miholjac); drugače pa je bila vsekakor predmet mnogo večjega zanimanja v vrsti članstva. Brzojavni pozdravi in opravčila s strani zadržanih so kar deževali. Pri nas je veliko število vabljenih članov (vabljeni so bili vsi člani pismeno) prešlo preko skupščine s popolno ignoranco, kar je zelo značilno. Ignorer, c'est savoir tout, ni vedno na mestu...

Na skupščini v D. Miholju so bili zastopani delegati dveh posestrimskih organizacij: Udruženja agronoma iz Zagreba in Društva kmetijskih

strokovnjakov za Slovenijo iz Maribora. Posestrime iz drugih krajev države se, kot pri nas, dasi vabljenje, žal niso odzvale. Navzoči delegati so bili topli, res tovariški sprejeti in posebno piscu teč vrstice so izkazovali tovariši toliko nezastužene pozornosti, da je bil nad vse prijetno presečen in v zadregi, kako se za vse to primerno oddolžiti.

Potek skupščine, katero je vodil društveni predsednik, šumarski nadzornik g. Kriškovič, ter razpoloženje udeležnikov je bilo na višku; zato je bil dnevni red tudi uspešno izčrpan. Društvo gospodarskih i šumarskih činovnika organizira, kot pove to že ime, tovariše iz gospodarske in šumarske stroke. Je to stanovska organizacija, ki naj štiti interese javnih in privatnih nameščencev obeh strok, ker so si ti interesi končno enaki. Šumarji imajo sicer svojo državno organizacijo, toda to je, kot se je poudarjalo, predvsem strokovna organizacija. Zato pa in pa iz solidarnosti do agronomov so sklenili tovariši šumarske stroke, organizirati že doslej v tem društvu, tudi tokrat, da bodo šli i naprej z nami ekonomii.

Splošno obiležje skupščine je izsevalo v težnji in tudi jaki volji skupščinarjev, da treba sebi ustvariti drugačno socialno pozicijo, boljšo in lepšo od dosedanje. Agrarna država in pionir poljoprivrede se ne moreta izključevati. Iz tega razpoloženja je izšel tudi soglasen sklep, da je ustanoviti čimprej močno stanovsko organizacijo absolventov kmetijskih (gozdarskih) šol za celo državo. Nedvom-

čistosti. Jezik, ki ga je govoril Radić, je bil za mnoge poslušalce čisto nov po inspiraciji in po zaključkih. Govor g. Radića se odlikuje po svoji raznovrstnosti. On ni govoril v suhem znanstvenem jeziku in tonu, kakor se na zapadu običajno govori, ampak je dal v svojih besedah sebe samega, svoja pojmovanja in vse to v tonu dobrodružne iskrenosti. Brez dvoma je naredil vtis človeka, ki o vsem misli, in ki presoja po svojem plemenskem čustvovanju in to je dalo njegovemu govoru neko posebno prepričevalnost. — Tako poročajo o Radiću in o njegovem nastopu pred velikim svetom v Zenevi ljudje, ki so ga videli in slišali, in zato je pravzaprav popolnoma brezpomembno, kaj in kako čevkejo o Radiću razni margarci po Sloveniji. Izmed slovenskih dnevnikov je poročal o Radiću in njegovem nastopu v Zenevi pošteno in pravilno samo »Narodni dnevnik«, ki ga zato vsem, ki si lahko drže dnevnik, toplo priporočamo.

Zerjav in država. Kdor je tako ubog, da čita edinole »Jutro«, mora verjeti, da se cela Jugoslavija in cela Evropa suče samo okoli Zerjave. Posebno ta Beograd da Zerjavo silno pošla. Saj je po »Jutru« pravi vse, kar pride dobrega iz Beograda, Zerjavov izum in Zerjavova zasluga. Olajšave pri izvozu kmetijskih pridelkov, podpore štaterskim zadrugam, znižanje železniških prevoznih itd., vse to so si upali beograjski ministri dati le zato in še le potem, ko jim je Zerjav rekel, da naj to store. O ta ubogi in obenem prezasluzni Zerjav! Ko bi ga nam hotel ljubi Bog ohraniti tako mogočnega, kakor je sedaj, vsaj še 100 let! Slišimo, da je g. Pašič ozdravel tudi samo radi tega, ker je tako nasvetoval g. Zerjav. In tudi domu pride g. Pašič le po zaslugi g. Zerjave. Blažena Jugoslavija, ko jo vodi in štiti Zerjav! Samostojno - demokratska stranka naglo propada. Trumoma gredo njeni pristaši v Sloveniji in na Hrvaškem v druge stranke. Zadnje čase so imeli v Ljubljani celo zelo ugledni pristaši te stranke sestanke, in katerih so zagovarjali prestop v druge stranke, predvsem v našo in radikalno. Tudi tukaj teče voda teče...

Pozabljenost »Jutra«. Navadno so pozabljeni stari ljudje. »Jutro« pa še ni staro, ker znašajo njegovega življenja mladostni dnevi komaj 5 let. Kljub temu se ga že prijema starikava pozabljenost, tako da že v drugi vrstici ne ve, kaj je napisalo v prvi. V četrtek 1. oktobra n. pr. je napisalo na uvodnem mestu, da sedanja vlada v dveh in pol mesecih še ni čisto nič naredila, ampak da se gospodje ministri samo okoli vozijo itd. Na isti strani pa poroča, da je finančni minister predložil ministrskemu svetu državni proračun. Potem poroča na drugi strani iste številke, da so stopile s 1. oktobrom v veljavo znižane železniške tarife. Ze zdavnaj prej je poročalo, da je nova vlada dosegla izvoz 80.000 hl vina iz Slovenije pri sklepu trgovske pogodbe z Avstrijo in dovolila carine prost izvoz živine. Dalje poroča »Jutro« skoro vsak dan o zgradbi novih cest in mostov ne samo v Srbiji, ampak tudi v Sloveniji. Vse te stvari stajeno mnogo denarja in predno se dovolijo težki tošokari zanje, je treba nekoliko prevdarjati, odkod se bo vzel denar za pokritje. Da je sestava državnega proračuna ogromno delo, ve tudi »Jutro« prav dobro. A kljub temu piše »Jutro«, da sedanja vlada »nič ne dela«. Pošteni ljudje pa pravijo, da je za dva meseca čisto dovolj in prav lepo, kar je sedanja vlada naredila in tudi v Sloveniji se bo delo sedanje vlade zlasti na gospodarskem polju prav kmalu občutno poznalo, vse drugače, kakor pa delovanje bivše Zerjavove vlade, ki ni zala drugega, kakor uradnike in učitelje premetavati iz kota v kot, od česar zlasti kmetje niso imeli prav nič.

Železnica Krapina—Rogatec. Zagrebški »Jutarnji list« je objavil dne 30. septembra brzojavko ministra za promet na občinski urad v Humu na Sotli, kjer pravi minister, da je za zgradbo železnice Krapina—Rogatec potrebni znesek že postavil v prihodnji državni proračun in da je treba samo še odobritve te proračunske postavke od strani parlamenta, da se lahko z delom prične. — O tej brzojavki ministra za promet, ki se tiče za Slovenijo, zlasti za Stajersko, tako važne zadeve, niso slovenski demokratski in Koroštevski časopisi niti črhnil! Molčali so, ker ne morejo trobiti v svet, da je to železnico dosegel dr. Zerjav ali pa Zebot. Tako izgleda »stvarno in nepristransko« poročanje slovenskih »velikih« listov! Kakor cekin dragoceno priznanje. Zerjavova »Domovina«, ki je zaradi falirane politike SDS prišla v tako žalosten položaj, da prinaša g. Zerjava »kmečke« članke, je v zadnji številki izdala dragoceno skrivnost. Priznala

je, da je lista vlada, v kateri je sedel dr. Zerjav, izdala brzojavno naredbo, da se vsa uvedena dela za podelitev pašnikov gornjegrajskega okraja ustavljajo do rešitve škofovega rekurza. Navzlic tej tako jasni konstataciji, pa zavija in umešava v zadevo radičevce, celo ime tov. Puelja spravljaja ta skrahirana »Domovina« v tako zvezo, kakor bi imel pri stvari kaj opravka. Na tov. Puelja se do danes ni obrnil niti en kmet iz tega okraja, ker je bilo agitatorjem dr. Zerjava uspelo prepričati ljudi, da so samo od tega gospoda pričakovali čudežev. Kmete so prepričali, kakšne dobrote jim bodo podeljene in so za to žrtvovali strašne svote. Nekateri jamrajo, da je nad 70.000 Din izgubljenih. To pot pa se »Domovina« ni posrečilo prevaliti krivde na druge. Zaklepetala se je in gladko priznala, da je to storila vlada, v kateri je sedel gosp. Zerjav, veliki »prijatelj« kmetiskega ljudstva. To je resnično enkrat pravi cekin in na figo še misliti nečemo!!

Shodi in razne prireditve.

SESTANKI KRAJEVNIH ORGANIZACIJ.

- Preserje**, v nedeljo dne 11. oktobra ob 8. uri dopoldne pri tov. Jakob Kovčahu.
- Temišelj**, v nedeljo dne 11. oktobra ob 3. uri popoldne.
- Trebnje**, v nedeljo dne 11. oktobra po prvi maši pri tov. Pavlinu. Poroča posl. Pucelj.
- Mirna**, v nedeljo dne 11. oktobra ob 11. uri pri Kolencu. Poroča tov. Pucelj.
- Srednja Bela**. V nedeljo dne 11. oktobra ob pol 5. uri popoldne pri g. Petru Markiču.
- Preddvor** isto nedeljo ob pol 3. uri popoldne pri g. Velkavrhju.
- Društvo kmetijskih fantov in deklet Dob-Beričevu** vprizori v nedeljo 11. oktobra ob pol 4. uri popoldne igro: »Navaden človek« in sicer v društveni dvorani v Beričevem.
- Beričevu**. V nedeljo se je vršil občni zbor okrajne in krajevne organizacije v dvorani Društva kmetijskih fantov in deklet. Zborovanje je bilo dobro obiskano, kar je dokaz, da se ljudstvo zanima za javna vprašanja. Izvoljena sta oba odbora, o političnem in gospodarskem položaju pa je poročal tov. Bukovec.

Kupujte vse Vaše zimske potrebščine za ženske in moške obleke pri stari domači trgovini.

Ljubljana **Pri „Češniku“** Lingarjeva ul.

Tam boste dobro in pošteno postreženi.

»Bivša SKS — delavska stranka.« Pod tem naslovom je »Jutro« zopet prineslo članek, ki je pisan tako, da se kar čudimo, kam je ta pred leti dober list zašel. Vsi naši pristaši, ki ste ta članek čitali, odgovorite s tem, da »Jutro« enkrat za vselej pokažete hrbet.

Vojna Francozov in Špancev proti Abd-el-Krimu v Maroku (Afrika) je v začetku Abd-el-Krimu mnogo več obetala, sedaj pa se je kolo sreče obrnilo in Francozi kakor tudi Španci močno napredujejo. Na več krajih so bile Abd-el-Krimove čete poražene in so prepustile nasprotnikom mnogo ozemlja. Vendar se o pripravljenosti za mirovna pogajanja še nič ne poroča.

Ljubljana **Pri „Češniku“** Lingarjeva ul.

velika izbira sukna, velurja, pliša, astrahana, žameta za manteljne.

V Borovnici je bil sestanek krajevne organizacije »Zveze slovenskega kmetiskega ljudstva« prefekto nedeljo po prvi maši. Udeležili so se tudi pristaši drugih strank in zastopniki borovniškega delavstva. Po poročilu tov. Mravlje se je oglasil k besedi preč. g. župnik, ki je povdarjal potrebo skupnosti in sloge vsega podeželskega ljudstva in nato predlagal, da se tov. posl. Puelju izroči najnujnejša zahteva kmečkega ljudstva o spremembi, oziroma odpravi dohodninskega davka; za kar naj na merodajnem mestu posreduje. Predlog g. župnika je bil enodušno sprejet. Lahko rečemo, da je »Zveza slovenskega kmetiskega ljudstva« že danes najjačja v Borovnici. Krajevna organizacija je krepko na delu. Živela!

V Rakični je bil sestanek iste nedelje popoldan. V nabitih prostorih tov. Rihterja je poročal tov. Mravlje. Sestanek je predsedoval tov. I. Suhadolnik. Poročevalec je vsestransko pojasnil položaj, zlasti pa razmere v domačem kraju. Navzoči so z napestostjo sledili govorniku in splošno odobrvali njegove besede. Po govoru so zaporedoma vstajali Rakičani in povedali svoje mnenje o tolikokratnih obljubah zastopnikov SLS za cesto iz Rakične. Vsakokrat obljube pred volitvami, potem pa do prihodnjih volitev ne duha ne sluha o cesti. Tako zdravo in razsodno, kot zna misliti samo kmečko ljudstvo, so govorili Rakičani o politiki, o postavljanju kandidatov, o kmetiskem gospodarstvu itd. Z navdušenimi besedami je tov. Suhadolnik zaključil sestanek.

Dopisi.

STAJERSKO.

Iz naših rovt. (Dopis iz vranskega okraja.) Tam na meji bivše Stajerske in Kranjske leže pod Učakom kraji Trojane in Sentgotard, znana po svojem rokovnjaštvu, pod Kozjakom pa Spitalič — predestiniiran za sanatorij za nervozne — in Motnik, slaven po svojih starih tržkih pravicah, rokovnjaštvu in priklenjenem polžu. Casi, ko je bil Motnik bogat kraj vsled svojega usnjarstva in tržkih pravic, Trojane vsled vozovnega prometa, ki je preko Učaka spajal severne dežele s Trstom, so že davno minuli. Danes se o teh krajih zopet čuje, ko so bili vsled svoje geografske lege v območju Boljske in Motnišnice — območja Savinje — dodeljeni mariborski oblasti. Tradicionalna pripadnost Kranjski je vzbudila proti temu neuvaževane proteste. V teh dneh se vrši v teh krajih nekaj plebiscit: ali za Kamnik ali Celje. Kot vse kaže bo zmagal Kamnik, kranjska misel se bo obnesla. Pri tem igra glavno vlogo: oddaljenost Maribora in Celja, splošno nepoznanje obeh, bližina Ljubljane in pa manjša rigoroznost davčnih oblasti v Kamniku kot v Celju. Trojane leže približno enako oddaljene od Ljubljane in Celja, ampak kje je potem še Maribor, trgovina, les, gravitira izključno v Domžale in Zagorje, oddaljeno 3 ure hoda, za Celje Sempeter, oddaljen 5 ur. Spitalič ima v Kamnik 4 ure, v Sempeter 5 ur, v Zagorje dobre 4 ure. Motnik je Zagorju in Sempetru bližji za tri četrt ure, Kamniku oddaljenjši, ampak tu je že srezki poglavar, davčna oblast, ki je na drugi strani še le v Celju. Bližnja sodnija 2 uri oddaljena na Vranskem pa ne igra nobene vloge — kajti »s sodnijo nočemo imeti opravka«. Tako se danes govori po teh krajih, kjer bivajo potomci slavni rokovnjačev. Stvar pa je treba po-

gledati z drugega vidika. Od železnice so ti kraji kot omenjeno tako oddaljeni, da je vsak njih razvoj nemogoč in da vsi ti kraji gospodarsko kot po številu prebivalstva padajo. Bregoviti kraji so bogati lesa, ki pa je vsled oddaljenosti od železnice danes brez vrednosti; vseh 8 žag od Kozjaka do Motnika stoji. Živina pri današnjih razmerah ne nese nič, v kmetiskem trgu Motniku ni dobiti mleka. Sadjarstvo vsled visoke lege nima pravega podnebja, je brez vrednosti. In vendar krije dolina Motnišnice zaklade oligocenskega premoga. Že leta 1831 so ga začeli eksploatirati, pozneje večkrat, a vedno so morali obrat, ne vsled premajhne količine in slabe kakovosti, ampak vsled oddaljenosti od prometa ustaviti. Tako tudi leta 1923. Prostosledi dalje proti zahodu kažejo ugodne rezultate. Spitališka idilična samota, ostri, čisti zrak na krasnih Trojanah ne morejo razviti ptujskega prometa vsled prometnih razmer. Da o lesu ne govorim. Povojnja sekira tu ni napravila katastrofalnih sledov kot drugod. In geografsko spadajo ti kraji k Stajerski, dodeljeni so mariborski oblasti. Pod staro Avstrijo so se izvršili načrti za železnico Polzela—Motnik. Jeseni leta 1914 bi se pričela graditi. In danes bi ta železnica imela gospodarsko prav isto važnost kot tedaj, vojaško pa zlasti če je zvezan Rogatec s Krapino in če bi se progla dogradila do Kamnika, še večjo kot nekdanj, kajti meja italijanske kot avstrijske je bližja. Vprašanje ali k Stajerski ali k Kranjski bi padlo v vodo, današnji propadajoči kraji pa bi bili gospodarsko rešeni. S stališča nedeljene Slovenije pa to itak ni upravni, ampak samo gospodarski problem. V današnjih polževisih časih bi bilo, da se ta misel in želja po železnici teh krajev razširi kot prvo potrebno, da kak odbor, sestavljen iz zastopnikov teh krajev začne s propagando za to železnico in z utemeljeva-

njem njene potrebe. Pasti mora načelo: danes tako ni nič. Vztrajno, če tudi po polževo, in bi vsaj naši zanamci imeli lepše dni kot pa današnji ljudje in to vsled 20 km železnice, radi katere se je svoje čase govorilo in delalo že več kot 20 let. — France Popotnik.

Iz St. Vida pri Ptujju. Tukajšnja krajevna organizacija ZSKL je pozvala tov. poslanca Kelemina, da poroča o trenutnem političnem položaju in o preceh gospodarskih vprašanjih. Na javnem snodu dne 27. septembra v prostorih tov. Kelemnika je bilo navzočih lepo število naših somisljenikov, nekaj pristavev SLS ter par junoscev. Po jedrnatih uvodnih besedah predsednika krajevne organizacije ZSKL tov. Zemljaka je tov. Kelemina orisal danesnji politični položaj ter pojasnil delovanje raznih gospodarskih politikov, ki kmetiskim težnjem ne razumejo in jih tudi ne morejo razumeti. Posebno zanimiva so bila njegova izvajanja o različnih gospodarskih vprašanjih. »Inteligentni« učitelj g. Brtončelj je poskušal moliti govornika z neumestnimi medklicami, kar pa je povzročilo med zborovalci splošno pomilovanje. Vsem je namreč znano, da je revež šele pred nedavnim časom zapustil šolske tinte. V svojo sramoto je dokazal, da ne ve, kdo prideluje nas vsakdanji kruh in kdo ga vzdržuje. Tov. poslanec je mladenica seveda primerno poučil. Njegova izvajanja so zborovalci odobrvali. Zal nas je moral prehitro zapustiti, ker je hotel prisostvovati razstavi sadja v Središču. V njegovem spremstvu smo opazili dva ekonomista, ki je popolnoma prav, kajti solani kmetje in kmetiski sinovi so poklicani v prvi vrsti, da pomagajo kmetiskemu stanju do njegovih pravic. — Z nezmanjšanim zanimanjem se je zborovanje nadaljevalo, pri čemer je domačin tov. Stoklas v svojem govoru izérpno razkrinkal in ožigosal današnjo farizejsko SLS ter SDS, ki živita obe na račun kmeta in delavca. Obširno je govoril tudi o politiki g. St. Radića ter je na podlagi članka, ki je izšel v 205. številki »Slovenca« leta 1902 dokazal, da je bil g. Radić že pred 23 leti za pravi sporazum med Srbi in Hrvati in kateri začenja takole: »Danes so zaprlj Stefana Radića (v Zagrebu!), ker je miril Srbe in Hrvate... itd. Posebno je naglašal eden največjih političnih uspehov Radića, ki je s svojo politiko zrušil nasilnega Pribičeviča, katerega umetnost v politiki je obstojala v tem, da je hotel po strašni svetovni vojni napraviti iz svobodnih državljanov čredo valpetov in biričev ter milijone hlapcev in sužnjev. Ob splošni napestosti je tov. Stoklas prečital in obrazložil različne druge dokumente hnavske SLS politike. Nato je obravnaval nekatera gospodarska vprašanja ter pozval končno še g. Brtončlja k besedi. Ta pa jo je previdno popihal, da se izogne neizogibni blamaži. — Naj živi in napreduje prava in poštena kmetška politika!

Gornja Radgona. SLS govorniki po shodih krtačijo Radića, da se kar kadi. Vse seveda v znamenju 8. božje zapovedi. Vsega je ubogi Radić kriv. Glavna gesla teh obupanih krmarjev svoje lajze so seveda davki, katere naprtajo tov. Puelju, Prepeluhu in Kelemini. Seveda: boben poje povsod in to je v lepem skladu z dr. Koroščevo trditvijo, da se davki pod Radičevu vlado izterjavajo na najkrutejši način. Samo mi smo tudi pisemeni, zato vemo, da so se predpisali davki, ki se sedaj izterjavajo — pod ministrovanjem SLS generalov... Če je prvo resnica, je drugo tudi.

Sv. Andraž v Haložah. Naša »Citalnica« je sporazumno s prostovoljnimi gasilnim društvom iz St. Vida priredila v nedeljo popoldne, dne 27. septembra t. l. izvrstno uspelo veselico, združeno z vajo gasilnega društva. Vrli videmski ognjegasci so z leskovško godbo na čelu strumno prikoralj v Leskovce, kar je napravilo na gledalce izbornen vtis. Namen, da se misel ognjegastva širi, je bil z nato sledečo in precizno izvedeno vajo popolnoma dosežen. Zal, da en del eslesarjev ni prisostvoval vaji, seveda na komando od zgoraj. Res je tudi, da je g. župnik prošnjo gasilcev za vajo pri cerkvi odbil. Vsi drugi vaščani so gasilno vajo radevolje dopustili na svojih poslopih. Radovedni pa smo, ali bi tedaj, če bi v slučaju nesreče gorela cerkev ali farovž (kakor je bilo pri sosednji fari sv. Trojice), župnik tudi prepovedal gasiti!? V Mariboru so bile gasilne vaje, in to ponovno, na stolnici. In kar dovoli sam prevzvišeni škof, mislimo, da bi lahko dovolil tudi leskovski g. župnik! Navzoči so se zgražali radi nasprotovanja g. župnika ter mu stavljali za zgled njegovega prednika pokojnega župnika Kralja, kateri ne le

da ni nasprotoval gasilnim društvom, temveč je celo osebno počaščal njih prireditve ter povrh daroval za tedanje čase znatni znesek po 10 do 20 kron. Toda, to samo mimogrede in v informacijo, da vidijo drugi, s kakšnimi ovirami se morajo boriti haloški kmetje za svoj razvoj in napredek! Po vaji ognjegascsev se je razvila živahna veselica s pestrim sporedom. Imenom »Citalnice« je z napitnico pozdravil goste tov. E. Stoklas, poudarjajoč pomen gasilnih društev. Za gasilce je odgovoril gosp. Klenovšek. Prireditve se je tudi gromotno dobro završila. Vsem, ki so brez izjeme vsak po svojih močeh pripomogli k lepemu uspehu, gre polna hvala! Vso čast in priznanje pa so zaslužili požrtvovalni sosedni videmski ognjegasci s svojim sijajnim nastopom. Na svidenje prihodnjič! Nažo Lah.

Iz savinjske doline. Boj, ki ga SLS tako krčevito vodi za svoj obstanek, zasledujemo tukaj zelo pazljivo. Vsa komur je jasno, da kolovodje Korošceve stranke kar trepetajo pred odpadanjem duhovnikov, torej onih, na katere so doslej mogli vedno zanesljivo računati. Čujemo, da je odpadlo od SLS že nad 30 duhovnikov. Ali je to res? (Res je! Op. ur.) Mi samo pravimo: Vsa čast takim duhovnikom, ki so spregledali, da je SLS škodljiva narodu in veri! Nezadovoljnost se opaža tudi pri tukajšnjih kmetijskih pristaših SLS. Ne morejo pozabiti, da je v naši dolini moral kmet Davorin Kranje kratkoma prepustiti poslanško mesto mlademu dontarju Hodžarju v Celju. Na tem slučaju se zopet jasno vidi, koliko slov. ljudska stranka da na kmeta. Če ima zbirati med kmetom in advokatom, tedaj dobi advokat prednost! Tako postopanje se bo na Koroščevski stranki bridko maščevalo! — Končno moram še poročati, da je hmelj vrgel letos naši dotim precej denarja. Skoda le, da nima naša stranka v Celju svojega denarnega zavoda. Ves denar gre danes v nam sovražne zavode, ki naš kmečki denar raši vzamejo, zmiraj pa nas lepo odpravijo, kadar prosimo podpore za kake kmetiske kulturne potrebe. Ali bi se ne dalo tu nekako pomagati? (Ne nosite denarja v Celje, ko imate izven Celja dosti posojilnic, ki so v rokah naših pristašev. V Celju kot središču doline pa se da istotako ustanoviti zavod, kjer bodo naši pristaši imeli prvo besedo. Samo začeti je treba! Op. ured.).

Ormož. Pri nas se »Kmetiski list« zelo pridno čita, ker je pisan stvarno, dostojno in pravično. To splošno ugaja poštenemu ljudstvu, ki je do glasu natočevan in laži od strani Eslesarjev, SDSarjev ter duhovnosti g. Bedjanjca. Svetujemo g. Bedjanjcu (ker mu hočemo dobro), da se nauči na pamet vsakokratne govore. Na prihodnjem shodu pa naj nam pove g. Bedjanjč, kako se imenuje ona žival, ki nima repa, ne glave... Da si ne bo trl glave, mu povemo, da je to zmešana politika slovenske ljudske stranke! — Z udrihanjem po Stefanu Radiću in tovariših ne boste prav nič dosegli, pač pa vam bomo verjeli, če zafurano gospodarstvo v občinah, okrajnih zastopih in zadrugah spravite iz blata. Če pa grehov SLS ne znate in ne morete popraviti, pa ostanite doma za pečjo!

Ljubljana **Pri „Češniku“** Lingarjeva ul.

posteljne garniture, odeje lastnega izdelka, konjske kočice, plahete, porhataste rjuhe.

KRANJSKO.

Iz Doba pri Domžalah. Smrtna kosa ne praznuje nikdar. Tako nam je pobrala dne 15. septembra našega zvestega somišljenika Franceta Jagodica, v starosti 60 let. Bodi mu zemljica lahka. Bil je dober gospodar in zvest pristaš kmetiske misli. Obenem je bil tudi član gasilnega društva že nad 28 let ter je sodeloval v društvu vedno marljivo. Letos je imelo naše društvo slavje. Odlikovanih je bilo 9 članov za 25letno delovanje, toda našega Franceta ni bilo med njimi. Zakaj to, najbrže radi politične pripadnosti. Ni lepo to. Kako pa zadnja pot njegova? Kot člana so ga nosili društveniki; do tu še nekako, ko je pa bilo treba narahljati zemljico na njegovo krsto, so člani nosači pustili in odšli. Dolgoletni in marljivi član je zaslužil, da mu člani zakrijejo grob.

Višnja gora. Dne 20. septembra je imela naša županska zveza sejo. Udeležila sta se tudi nek Stanovnik in nek Pirč iz Ljubljane. Pri cerkvi je bilo razglašeno, da zveza pozivlja ljudi, naj v redu plačajo davke. Ali bi ne bilo bolj pametno, ko bi županska

zveza najpoprej pozvala davčno oblast, naj pravilno odmerja davke?

Z Iga. (Goljat je padel.) Kakor Goljat, ki se je v istem trenutku, ko se je iz svojega nasprotnika najbolj norčeval, zvalil na tla, tako je g. Milavec zadel katastrofa ravno, ko je pisal v »Domoljubu« št. 38, da ga 11 občinskih odbornikov, 6 izpod zelene zastave in 5 iz liberalne trdnjave, ne more ukrotiti. G. kaplan je dne 25. novembra 1924 zahteval ob občinskega urada, naj isti stavi o občinski proračun stroške za popravilo kaplanije. Zahteval je, da se popravi vrtno ograjo, hiša od zunaj naj se pobeli, vsa okna in vrata naj se prebarvajo, v spodnji veži in na hodniku naj se stene preslikajo. Ker zahteva ni bila vložena v obdobju roka, je županstvo ni stavilo v proračun. Pač pa je bil odgovor, da županstvo potrebno popravil in vsota 1800 kron, ki jo je objavil najemnik od proste sobe, naj gre za pripomoček k popravilu. Za zakon iz leta 1863 v zadevi vzdrževanja kaplanije se nikdo ni brigal, da bi prišel do jasnega. Občina je skrbela za popravilo strehe, plačevala zavarovalnino zoper požar i. dr. Ko je pa g. kaplan izsledil zakon, je takoj izrekel, da županstvo nima pri kaplaniji nobene oblasti in da gre stanarina od sobe njemu. Županstvo je bilo to prav, da nima pri kaplaniji ničesar opraviti. G. kaplan je pa popravilo zahteval naprej in se brigal pri knezoškofijskem ordinariatu, da je ta izposloval pri okrajnem glavarstvu, da je odredilo konkurenčno obravnavo v zadevi za popravilo. Obravnavo se je vršila dne 22. septembra. Vabljenih je bilo pet občinskih zastopov. Udeležba je bila do malega polna. Kot komisija so bili: G. okrajni glavar, g. okrajni komisar in g. geometer. Komisija je pregledala poslopje in vrtno ograjo in za vse, kar je g. kaplan zahteval ob občini, spoznala, da spadajo vse te popravila g. kaplanu. Le nove naprave ali popravila večjega obsega je dolžna izvršiti farna cerkev, in če ista nima sredstev, so dolžne podružne cerkve ali kakšni patroni, in če nikjer nič ni, potem so dolžne šele cerkvene občine. Le popravila stranišča se ni priznala g. kaplanu, ker bi se moral po izjavi g. geometra postaviti neki zid. Ta popravila je preračunjena na 600 Din. Pa tudi temu se je uprla večina odbornikov in se bomo v tem držali zako-

na in se prepričali, če res farna cerkev nima nobenega sredstva za to popravilo. G. kaplan! Ali boste sedaj to popravili, za kar ste prej tako vpili, da je potrebno nujne popravilo? Bodite mož-beseda, saj ste pisali v »Domoljubu«: »Tudi če sem tu samo en mesec, preskrbel bom, da moj naslednik ne pride v tako, kot sem moral sam priti.« Ali boste še imeli v sobi najemnika zastoj, ko Vam rad plačuje 1800 kron letno? S tem si lahko popravite vrtno ograjo, pa bo še dobra za nekaj let. Vi tudi lahko oddaste šeno sobo v najem, pa bodo dohodki še večji. To lahko obrnete v popravilo, za katero ste Vi dolžni, in v kratkih letih bo kaplanija tako lepa, kot si jo Vi želite. Ko sta prišla župan in občinski svetovalec v kaplanijo zaradi popravila, sta opomnila najemnika za stanarino. Vi ste rekli, da jo Vam plačuje. Tega ne utajite. Pred komisijo dne 22. septembra ste pa rekli, da Vam nič ne plačuje. Torej povejte, g. kaplan, kdaj niste povedali resnice? Na moj izraz, da je hišavski človek tisti, ki vprašuje drugega za stvari, katere že sam ve, prvi dopisnik »Domoljuba«, da vprašuje otroke v šoli stvari, katere že sam ve, pa zato ni hinavec. G. kaplan, če bi Vi rekli komu: »Povej mi, kako je izšla konkurenčna obravnavo o kaplaniji? Veš, jaz to že sam vem, ampak jaz hočem, da mi ti poveš!« Ali bi ne mislil tisti, da ste zboleli? — Kar se tiče devetih nebes, pa to-le: Mi bomo, če nam Bog da, s svojimi ljudmi ostali kar v prvih nebesih. Kdor ni farizej, ne kaže na grehe in slabosti drugega. Če bi se nahajal ustanovitelj krščanstva sedaj na zemlji, mogoče bi Vi igrali vlogo farizeja, a mi colnarja. Ali gre opravičen iz templja, kogar sodišče nagajlja s 4000 kronami kazni radi zlorabe svetlišča? Če bi prišel sedaj Kristus na svet, bi farizeje še vse bolj nakorabčil. Na druge stavke zadnjih Vaših fletnih treh dopisov bom Vam odgovoril pri drugi priliki. J. S.

Ne kupujte
preden si ne ogledate velike izbire zimskih oblek in ulstrov pri
JOS. ROJINA - LJUBLJANA
Interesente vabimo na ogled!

Novice in razno.

Več smisla za tisk! Pod tem naslovom prinaša »Nar. Dnevnik« lep članek, v katerem opozarja, kako velike važnosti je dober tisk za vsako stranko, ki hoče živeti. To velja tudi za nas. Naši somišljeniki uvidevajo, da brez dnevnika ne moremo več ostati. Istotako moramo z vso marljivostjo širiti svoj tisk »Kmetški list«. Pridobitveno leto mu moramo dobiti toliko naročnikov, da bo stalno mogel izhajati na šestih straneh, a vmes pa večkrat na osmih straneh. Vsi na delo za naš list! Dokler vprašanje dnevnika ni rešeno, pa vsem somišljenikom toplo priporočamo »Narodni Dnevnik«. Mesečno stane 20 Din in se naroča pri upravništvu »Nar. Dnevnika« v Ljubljani.

Nadomestna volitev članov in namestnikov v komisiji za priredbo obšne pridobnine. Nadomestne volitve komisijških članov in namestnikov se vrše po vsej Sloveniji razen v Prekmurju v nedeljo, dne 15. novembra t. l. Razglas delegacije z dne 29. septembra t. l. št. I. B 3966 ex 1925 izide te dni v Uradnem listu in se objavi tudi po vseh občinah na krajevno običajen način. Razglas vsebuje vse podatke o načinu, kraju in času volitve. Da se izvrše volitve namesto predčasno izločenih in izžrebanih voljenih komisijških članov in namestnikov, so davčna oblastva I. stopnje sestavila volilne imenike, ki vsebujejo imena vseh pripadnikov posameznih davčnih družb. Ti volilni imeniki bodo v času od 16.—31. oktobra t. l. v uradnih prostorih davčnih oblastev I. stopnje razgrnjeni in vpogled davčnih zavezanecem. Celotni volilni imeniki za davčne družbe I. in II. razreda bodo razgrnjeni le pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, oziroma pri davčni administraciji v Ljubljani, pri ostalih davčnih oblastvih I. stopnje pa le delni volilni imeniki onih pripadnikov teh družb, ki izvršujejo samostojna podjetja in opravila v njih področju. Vpogledati smejo imenike samo pridobniki zavezane osebe dotičnega pridobnega okraja med navadnimi uradnimi urami. Voliti bodo smeje le osebe, ki so vpisane v imenik. Rok za vlaganje reklamacij je določen od dne 16.—31. oktobra t. l. Vsak davčni zavezanec

sme vložiti reklamacijo le za svojo osebo. Reklamacije se vlagajo pri davčnih oblastvih I. stopnje in so proste kolk.

Za Jugoslovensko Matico. Namesto venca na grob svoji tovarišici gđeni Justini Schwingerjevi je zbralo učiteljstvo osnovne šole na Viču 295 Din za Jugoslovensko Matico. Iskrena hvala!

Kolesarska (sportna) loterija Jugoslovenske Matice. Ponovno obveščamo vse, da je zbrajanje te loterije prenešeno in se vrši nepreklono dne 20. decembra t. l. Dobitki — dve motorni kolesi in 25 navadnih (moških in ženskih) koles — so razstavljeni v izložbah tvrdeke O. Zuzek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica, in si jih lahko vsak ogleda. Srečke so na prodaj pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji in v vseh ljubljanskih trafikah. Cena srečki 10 Din.

Brat ubil brata. V Sebenji vasi, občina Čatež pri Brežicah, sta v smrtnem sovraštvu živela brata Miha in Anton Soško, kar je končalo z ubojem. Predzadnjo soboto je Anton streljal na brata Mihaela. Ranjeni je bežal domu, kamor je odtihel tudi napadalec. Doma je Anton vzel valjar in ž njim udrihal brata tako dolgo po glavi, da je dobil težke poškodbe in podlegel. Ubijalec je bil takoj spravljen v zapor.

Fredrzen roparski napad je bil izvršen v soboto v Rajhenburgu ob Savi. Inženir Porges je nesel, kakor vsako soboto, denar za izplačilo delavcev stavbne tvrdeke Dukič. Z njim je bil uradnik Peterca. Denarja sta nosila za 350 tisoč dinarjev. Na potu med Senovem in Raštajnom so stopili pred oba štirje s samokresni orožje in jih odvzeli obema ves denar. Nato so roparji bliskoma izginili v gozd. Enega roparjev je Peterca spoznal. Orožniki so roparje kmalu začeli zasledovati. Na zasledovanju so našli več zavrtkov papirnatega drobiža in kovanege denarja. To so roparji zavrgli, da bi mogli bolje bežati.

Samomor je izvršil v Mariboru sin g. J. Kežarja, bivšega narodnega poslanca.

»Starem tišlerju« v Ljubljani. Spočetka se je mislilo, da ga je povozil avtomobil. Predzadnji pondeljek pa se je vršila v Primskovem pri Kranju svatba, na kateri so se lanje stegli. Takrat je eden izmed razgrajčev rekel: »Če ne miruješ, ubijem tudi tebe, kot sem Tišlerjevega hlapca!« Orožniki so razgrajča in njegovega prijatelja takoj prijeli in sta že priznala, da sta ubila Pateja.

Predzadnjo nedeljo je bil v Zemunu pri Beogradu velik sejem. Samo iz Beograda se je ta dan prepeljalo 50 tisoč potnikov. Zvečer ko so se ljudje vračali v Beograd, je z neke ladje skočil neki mož v Donavo s klicem: »Z Bogom narod, z Bogom beli svet!« — in utonil.

Podgane na Angleskem napravijo letno baje za 70 milijonov funtov šterlingov škode. To bi bilo več, kakor znaša v Jugoslaviji državni proračun za celo leto! Srečne podgane!

Smrt za goljufe. Vojaško sodišče v Moskvi (Rusija) je obsodilo na smrt devet trgovcev, ki so pri dobavi vojnega materijala goljufali, 32 takih goljufov pa je bilo obsojenih na 25 let ječe. Tako je prav!

O velikih povodnjah se poroča iz Južne Amerike in iz Japonske. Mnogo tisoč družin je brez strehe, ker jim je povodenj uničila domove. Na Japonskem je tudi okolica cesarjeve palače deloma pod vodo.

Svojo ženo je imel dve leti zaprto nek pariški trgovec. Zaprl jo je v neki vili v bližini Pariza. Policija je za to zvedela, vdrla v hišo in našla ženo v nekem stolpiču, priklenjeno z močno verigo. Mož jo je zaprl baje radi tega, ker ga ni hotela imenovati za svojega glavnega dediča.

Mesto gostiln je Tokio, glavno mesto Japonske. V tem mestu je namreč 23.000 gostiln in kavarn.

Nemčija šteje 60 milijonov ljudi. Po veroizpovedanju je ena tretjina, t. j. 20 milijonov katoličanov, ostali so skoraj izključno protestanti.

V onem delu Kranjske, ki je padel pod Italijo, je okoli 60.000 prebivalcev. Mislimo na nje, kakor sploh na vse neodrešene brate in sestre!

Dunaj šteje po letošnjem štetju 1.868.300 prebivalcev. Pred svetovno vojno je štel že nad 2 milijona ljudi. Mesto torej nazaduje.

Strašne številke. Lani 1. septembra je bil velikanski potres na Japonskem. Po zaključnih uradnih številkah je potres zahteval 90.000 mrtvih, 50.000 ranjenih in 14.000 jih pogrešajo ter se jih mora prišteti mrtvim. Poslopij je bilo razrušenih 700.000.

Mora ga je tlačila. (Babjeverstvo v dvajsetem stoletju.) V nekem kraju na Madžarskem je v začetku l. 1924 nek posestnik odkril, da mu nagajajo zli duhovi, ali kakor pravimo mi, da ga mora tlačiti. Svoji okolici je razložil, da ga zli duh pretepa. Bolnikova rodbina je z grozo gledala početje nesrečneža in slepo verovala njegovi trditvi, kajti kadar je bolnik tožil, da so ga napadli zli duhovi, takrat so se mu pokazali na roki krvavi ugrizi in na vratu znaki davljenja. Mož je zatrjeval, da prihaja zli duh v osebi stare ženice. Nekega dne so obiskali bolnika štirje znanci, ki so izjavili, da bodo moro pregnali iz hiše. In res! Vsi štirje so sedli k bolnikovi postelji in čakali na duha. Polagoma se je zvečerilo. Ura je bila baš deset, ko so začeli na oknu in na vratih trikratno trkanje. Vrata so se odprla in vstopila je postarna ženica, oprta na palico, in odšla v smeri proti bolniku. Vsi štirje junaki so prestrašeno obstali, eden pa se je vendar ojuočil in starko poklical. Odgovora ni dobil. Molk ženice je potrdil domnevo četvorice, da imajo opraviti z duhom. Ker pa so bili frčno namenjeni, strašilu napraviti konec, so pograbili za sekire in udrihali po starki, dokler se ni mrtva zgrudila na tla. Truplo so izvlekli iz hiše in ga vrgli preko sosedovega plotja. Naslednji dan so na tem mestu našli sosedje starko. Bila je vsa razmesarjena, a spoznali so v njej beračico Sofijo Fabijan. Pri razpravi so se obtoženci zagovarjali s tem, da so dejavno izvršili pod vplivom trditve bolnika in da so bili prepričani, da bodo na ta način trpečega tovariša rešili pred zlim duhom. Sodišče je ugotovilo, da je bila starka gluha in zato ni na stavljeno vprašanje odgovorila. Sodišče je vse štiri »junake« obsodilo, in sicer vsakega na poldrugo leto ječe.

Kako se selijo ptice selivke. Naravoslovci skrbno opazujejo ptice selivke na poletih spomladi in jeseni. Dognati hočejo, kam in čemu se selijo naši poletni gostje in odkod prihajajo zopet, ko je minula zima. V ta namen obstojajo skoraj v vseh večjih državah opazovališča, za Avstrijo n. pr. v Solnogradu, ki delajo poskušnje z majhnimi obročki iz aluminija. Ti obročki imajo označeno ime opazova-

lišča in zaporedno številko, ki se vpiše v poseben kataster. Dado se mladičem, predno iztrčijo iz gnezda, na noge. S temi znaki je mogoče ugotoviti smer selitve za posamezne vrste ptic. Ako je bila namreč ptica z označenim obročkoma vjeta, se znak vrne opazovalni postaji, vsled česar so v večjem obsegu izvršeni poizkusi z obročki dognali, da se morejo razločevati tri velike selilne ceste: 1. Zapadna obrežna cesta, ki vodi ob severozapadnem obrežju Evrope preko morske ožine Gibraltar v Afriko. 2. Italijansko-španska selilna cesta, katera zbira večinoma ptice selivke iz Rusije in ki pelje preko Karpatov, Italije in južne Francoske čez Jadransko morje v Afriko. 3. Jadransko-tunjska selilna cesta, ki se deli ob Adriji. En del preleti Adrijo in se po da čez Italijo v Tunis (ob severnem obrežju Afrike); drugi srči preko dalmatinskega obrežja in se združi ob morskem cesti Otranto s prvim. V Afriki se da zasledovati smer pitčjega poleta celo do najbolj južne Burske države.

Ljubljana **Pri »Češniku«** Ljugarjeva ul.
oprema (bališ) za neveste in ženinke, perje in puh (samo češki izdelek).

Za prijatelje gob. Marsikdo si je že želel nabaviti praktično knjigo s slikami »Naše gobe«, a mu je bila cena previsoka. Sedaj se je javil plemenit mecen za ljudsko prosveto ter naklonil založništvu znatno vsoto s pogojem, da se cena knjigi tako zni-

Gospodarstvo.

Pred trgatvijo.

Na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrše preiskave grozdne soka na sladkor in kisline od leta 1921 dalje redno vsake tri dni, počenši vsako leto 24. septembra. Grozdje za to določenih vrst se jemlje vselej iz istih parcel. (Pregledni podatki o predmetu so v knjigi »Zrnave,

Vinarstvo«, ki jo je letos založila in izdala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena v platno vezani knjigi po pošti Din 68.—) Navedeni poizkusi so se letos napravili dvakrat, 24. in 27. septembra. Danes podajem peletne rezultate od navedenih poizkusnih dni v svrhu primerjave:

Vrsta	leto	24./IX.		27./IX.	
		slad.	kisl.	slad.	kisl.
Beli burgundec	1921	18.8	0.9	22.—	0.9
	1922	16.—	0.9	17.—	0.95
	1923	17.—	1.26	17.1	1.22
	1924	17.—	1.28	17.—	1.22
	1925	17.2	1.52	17.4	1.46
Silvanec	1921	19.8	0.8	19.—	0.88
	1922	12.1	1.3	14.—	1.25
	1923	12.9	1.27	13.5	1.25
	1924	15.6	1.17	17.—	1.—
	1925	14.8	1.35	15.5	1.29
Rdeči traminec	1921	20.5	0.9	20.6	0.9
	1922	16.1	0.95	16.5	0.9
	1923	16.3	1.17	16.3	1.17
	1924	15.6	1.2	16.6	1.17
	1925	15.5	1.5	16.5	1.49
Moslavec z višje lege	1921	15.9	1.05	17.8	1.1
	1922	15.8	1.—	13.—	1.15
	1923	14.2	1.5	14.6	1.48
	1924	11.8	1.56	13.4	1.41
	1925	12.4	1.3	13.2	1.6
Laški rizling	1921	18.2	0.8	20.—	0.8
	1922	16.4	0.9	16.5	0.9
	1923	14.2	1.2	14.5	1.2
	1924	13.3	1.24	14.4	1.14
	1925	10.5	1.6	11.—	1.45
Rizling z višje lege	1921	15.—	1.2	20.8	0.8
	1922	15.2	1.24	15.2	1.34
	1923	15.2	1.46	15.5	1.46
	1924	16.1	1.46	17.6	1.3
	1925	14.4	1.82	14.—	1.68

Letošnje grozdje prerano gnije, ima razmeroma že precej sladkorja, a žal tudi mnogo preveč takoimenovane si-

rove kisline, za katero je potrebno še mnogo toplega solnca, da se omili. Ne prenačimo se s trgatvijo!

Direktor Andrej Zrnave.

Kmetijska dela v mesecu oktobru.

V splošnem in pri živini. V oktobru spravljamo poljske pridelke in različno zimsko sadje, ki septembra še ni bilo zrelo. Pred spravljanjem očistimo shrambe vsakršne nesnage, ki bi mogla pozneje postati vzrok, da bi sadeži segnili. Krompir in korenstvo je treba spraviti v najhladnejše podzemne prostore, ker ga le na ta način moremo ohraniti dolgo časa nepokvarjenega. V toplih kletih krompir in korenstvo rado gnije, proti pomladi pa hitro kali in poganja. Toplina krompirjeve kleti naj ne presega 6 stopinj Celzija. Ako imamo pre malo kropa za krompir in korenstvo — peso, mrkev in repo — tedaj si pomagamo s podpisnicami, ki jih skopljemo na njivi ali pa v bližini hiše. V podpisnicah moremo ohraniti sveže in zdrave do pozne pomladi. Podpisnice so navadno 25 cm globoke, 2 m široke in poljubno dolge jame, v katere se vlagajo gomolji ali korenstvo v podobi strehe. Čim več imamo sadežev za vlaganje, tem daljša mora biti jama. Dokler ni mrazu,

zasujem ozemlje le ob straneh kupa in sicer za približno 1 dm debelo, da lažje uhaja puh iz kupa. Ko pa pritisne mraz, je kupe do pol metra na debelo pokriti z zemljo, da vloženo korenstvo ali krompir ne zmrzne. Okoli kupa napravimo plitev jarek, da deževnica lahko odteka.

Zivino pasemo širom po travnikih, dokler ni prehude slane. Prehod od zelene krme na suho naj se vrši polagoma, enako kakor od suhe na zeleno, da živali ne zmršavijo. Če hočemo molzno govoda obdržati tudi ob suhi krmi pri dobri molzi, dodajemo klaj dneвно po dvakrat nekoliko narezane pese ali repe. Svinje začnemo boljše krmiti že sedaj, da dobimo debelejšo slanino. V oktobru začnejo nesti že mladiče (mlade kokoši), ako so dobivale zadosti tečne hrane.

Iz vremena v mesecu oktobru sklepajo stari vremenski prerokovalci na vremenske prilike v aprilu prihodnjega leta, kakor tudi na ostrost predstoječe zime. To potrjuje slededča vremenska pregovora:

Vsakokratno vreme vinotoka daje rado za april poroka.

Ce hrast v oktobru listje obdrži, hud mraz nastopil boe zimske dni.

V vinogradu. Grozdje dozoreva in postaja v vsakim dnem slajše. V letošnjem letu neurja in pogostih nalivov je tudi grozdje v zoritvi zaostalo. Poněkod je trtna plesen ali oidij napravil ogromno škodo in so napadene jagode zašle pokati ter se sušiti, podrugod pa je navadna grozdná plesen započela svoje delo na grozdju. V zelo hudih slučajih bo letos takóimenovano podbiranje zelo na mestu. Sicer pa bo treba počakati s trgatvijo vsaj do druge polovice oktobra, da pridelek ne bo prekisel. Upajmo, da bo vreme v pozni jeseni ugodnejše, nego je bilo v rani. Kdor ima v svojem vinogradu namizne grozodne vrste, kot belo in rudečo zlahtnino, muškato zlahtnino, muškát, muškátin silvanec, sordance i. dr. bo grozdje vnovčil morda bolje na grozdnem trgu. Tudi pri letošnji trgatvi bomo morali paziti na to, da odstranimo vse suhe in trde jagode, ki so bile napadene po oidiju in peronospori. S tem bomo dosegli boljši in večji pridelek, kajti suhe jagode nam lahko popijejo dokajšnje množine mošta. V večjih vinogradih berejo vsako vrsto zase, da dobijo vina čiste vrste, ki se dražje plačujejo, nego mešana. Pri trgatvi in prešanju grozda ja največja snažnost prvi pogoj za poznejšo kakovost vina. Posodo, ki pride pri trgatvi v uporabo je izmiti z vrelo vodo, kateri smo prideljali 2 odstotka sode. Stiska naj se kolikor mogoče naglo, da ne pride grozdje z zrakom preveč v dotiko. Zračni kisik kvári mošt in utegne povzročiti poznejše rjavenje vina. — Po končani trgatvi je misliti na nadomestilo hranilnih snovi, ki smo jih odvzeli zemlji s pridelkom. Gnojimo s hlevskim gnojem, kompostom, metuljnicami, umetnimi gnojili, ali pa tudi z zemljo, ki je bogata na hranilnih snoveh. Ponekod gnoje s kamenjem, ki rado razpada. Takšno kamenje je bazalt, škrljavec in lapor. Gnojenje z laporjem je v Nemčiji že zdavnaj v navadi. Tam kopajo lapor v času, ko ni drugega dela v lapornih jamah ter ga vozijo zdrobljenega v vinograde. — Zelene cepljenje je položiti v zemljo (pogrobati), da jih mraz ne poškoduje. Osipajmo eno ali dveletno trsje v vinogradu do tretjega zlahtnega očesa, da ne pozebe po zimi. Izkrpajmo luknje, ki so nastale v mladih nasadih vsled uporabe slabega trsja, z močnimi eno- ali dveletnimi trtami, ki jih obrežemo šele v pomladi. Pri sajenju, ki je boljše od pomladanskega, prikrájamo samo korenine. Trte, ki so izostale pri sajenju, smejo znašati k večjemu 5 odstotkov vsega posajenega trsja.

V sadonosniku. Zimsko sadje spravljamo enako, kot poletno. Z roko ali obiračem natrgamo sadje razbiramo v dve vrsti. Najlepše sadove dajemo k prvi vrsti, slabše in drobnejše pri bruskah in tudi kamenite pa k drugi vrsti. Najdebelejše izbrane sadeže ene in iste vrste imenujemo kabinetne sadeže. Sadje, katerega ne maramo shraniti kot namizno sadje, ker je krmežljivo in kot takšno manj vredno, posušimo ali pa sprešamo v sadjevec. — Razbrano namizno sadje spravimo v hladno shrambo, ki naj bo zračna in ne presuha. Sadne shrambe je treba od časa do časa dobro osnažiti, police pomiti in stene pobeliti. Dobro je tudi prostor večkrat zažveplati, da uničimo glivice, ki povzročajo gnilobo in plesen. V sadni shrambi ne smejo biti predmeti, ki razširjajo oster duh, kakor kislo zelje, repa, ribe itd. V sadni kleti pri 4 stopinji C. se da sadje ohraniti do poletja prihodnjega leta. Fino in občutljivo sadje ne sme biti na kupih. Police se napravijo iz 2 do 3 cm debelih in pol metra širokih desk, ki so postavljene na širokih stebričkih v razdalji 20 do 30 cm vsaksebi in pritrjene ob steni sadne shrambe. Ob robu pribijemo 10 cm široko lato ali remelje, ki brani, da sadje ne pada na tla. V večjih sadnih shrambah najdemo police, ki so zbite iz samih ozkih remeljev, da lažje prihaja zrak med sadje. Zelo pripravne police napravimo tudi tako, da napokčimo v stojalu lese, druga vrh druge. Te posamezne lese se premikajo v stojalu, kakor predali v omari. — V drevesnici pregledimo okulate in prerežimo vezi, ki se zajedajo v kožo. Za nove drevesnice je treba pripraviti prostor že sedaj. Ta prostor pognojimo s hlevskim gnojem ter ga rigolamo 50 do 60 cm globoko. Za drevesnice v večjem obsegu moremo zemljišče tudi preorati s plugom rajolnikom. V sejalnici sejemo peške, ki naj izhajajo od bujno rastočih divjakov, da dosežemo močna drevesa. Ob priliki prešanja sadja imamo najlepšo priliko, da dobimo zanesljivo blago za seme. Jesenska setev pešk

je boljše od pomladanske. Peške se jemajo v pomladi le tedaj, ako v jeseni nismo imeli za to pripravnega prostora.

Na polju. Dovršimo setev ozimne. Spravljamo pozno koruzo in sušimo listje koruznih štrieljev (kožu-hovino). Listje od koruznega latovja je zelo pripravno za posteljne slamine, ker se ne drobi, je mehko in dovolj prožno. Kmetice, ki si ne morejo nabaviti dragih žimnic in posteljnih vložkov na vzmeteh, naj opremijo svoje postelje s koruzno kožu-hovino in zibale se bodo na naravnih vzmeteh prav tako, kot bogate mešanke na umetnih. Žanjimo ajdo ter jo spravljamo v kozolce, da ne segnije ob deževnem vremenu. Ruvajmo peso, repo in korenje ter shranjimo te pridelke v hladnih kletih. Orjimo jesensko praho, ko so druga nujna opravila gotova. Ako hočemo pritegniti spodnje, še neizčrpane zemeljske plasti rastlinam v izkoriščanje, tedaj orjimo v jeseni globoko brazdo. S takšnim oranjem spravimo spodnjo plast zemlje na površje, kjer se bode pod vplivom zraka, vode in toplote spreminila v rahlo in rodovitno plast ter nudila rastlinam nove hrane. Za globoko oranje zelo pripravni so Sackovi rajolni plugi, ki jih ima poleg drugih poljedelskih strojev menda v največji izbiri pri nas češka tvrdka Melichar-Umrath-Bacher. Kdor želi naročiti kakšen plug ter ali one vrste, stori najbolje, ako se obrne na generalno zastopstvo zgoraj navedenih tovarn, katerega vodi g. F. Smola v St. Jurju ob juž. žel. S Sackovim rajolnim plugom se more orati do pol metra globoko. Seveda je treba pripreči dva para čvrste živine. Zorana zemlja se pusti v surovih (debelih) plasteh čez zimo ter se šele v pomladi prevlači ali plitvo preorje. Z globokim jesenskim oranjem zatiramo najlažje nadležni plevel, ki se v nižjih plasteh zemlje vsled pomanjkanja zraka zadržuje in polagoma segnje.

Na vrtu. Okopavamo zimsko zelje, zimsko solato in zimski ohrovt. Trgajmo paradiznike ter jih vkuhavajmo z dodatkom nekoliko sladkorja. Pri tem ravnajmo takole: Snažne paradiznike pristavimo k ognju brez vode, prekuhamo in nato pretlačimo skozi sito. Lupine in seme zavržemo, mezo pa pristavimo vnovič k ognju in dodamo sladkor. Če imamo »Wecokve Reform« steklenice za shranjevanje, zadostuje za kuhanje kake pol ure, drugače pa je treba kuhati tako dolgo, da meza v kepah od kuhlje odpada. Sekajmo zelje in ga denimo kisat v leseno posodo. Prazne grede prekopamo ter jih pustimo ležati čez zimo neporavnane. — Vse občutljive cvetlice spravimo na varno. Potaknimo vzpenjalke, mnogocvetnice, ribez, kosmuljo, divjo trto in kutine. Koncem meseca vzemimo iz zemlje gomolje dalij in čebulice mečkov. Presajajmo lepotično grmičevje in spravljamo različna semena.

V kleti. Pripravimo sode, ki jih rabimo v času trgatve. Pred napolnjevanjem jih žveplajmo z žveplom na platno, papir ali azbest. Žveplo na azbest je najboljši, ker pri gorjenju ne odpada. Z žveplanjem uničimo škodljive glivice, ki se nahajajo v notranjosti sode in deloma tudi glivice, ki se nahajajo v moštu samem. Kvasnim glivicam pa žveplanje ne škoduje, ampak jih še spodbuja k večji delavnosti. Sode, v katere mislimo natočiti mošt iz močno gnilega grozda, žveplajmo močnejše, nego posodo, katero nalijemo z moštom iz zdravega grozda. V prvem slučaju damo na polovnjak eno platneno trščico, v drugem pa samo polovico trščice. Sodov ne smemo napolniti do vrha z moštom. Prazen prostor od pilke do površine mošta naj znaša pri polovnjaku 15 do 20 cm. Ko začne mošt vreti, je postaviti na sod kipelno veho, ki zabranjuje pristop zraka do mošta, vendar pa omogoča, da ogljenčeva kislina uhaja iz sode. Pod kipelno veho kipi torej mošt, ne da bi prišel z zrakom količkar v dotiko. Kvasnih glivic to nikakor ne ovira v svojem delovanju, temveč samo glivice od plesni, birse in oetne glivice, ki brez zračnega kisika ne morejo izhajati. Kipelne veho so iz stekla, gline ali pločevine. Ako mošt v sodih razpošiljamo, tedaj ga moramo močno žveplati (enako kakor mošt iz gnilega grozda), da vrenje zadržujemo. Vrh tega je postaviti v pilke kipelne pipice, da nam razvijajoča se ogljikova kislina ne razžene sodov. Toplina kleti za mošt naj znaša 12 do 16 stop. C. Če hočemo, da mošt dobro in hitro kopiki, uporabljamo čistorejene kvasne glivice ali samočiste vinske droži. Naročamo jih pri kmetijsko-kemijskem zavodu v Mariboru ali Ljubljani. Za eno cevko znaša pristojbina 2 Din.

V čebelnjaku. Začnimo s prezimovanjem čebel, kar storimo s skrče-

njem čebelnega prostora in zamaženjem vseh odprtín s slamo ali vato. Pri tem poslu se prepričajmo o sposobnosti matice, o moči panja, o količini hrane in o velikosti prostora. Matica ne sme biti starejša od dveh let, sicer jo je zamenjati za mlado. Samo močen panj more dobro prezimiti. Stare delavke ne dočakajo pomladi; zato jih je raje uničiti, da ne jedo po nepotrebnem medu. Srednje močen panj mora imeti za zimo približno 10 kilogramov medu. Čebelam pustimo toliko prostora, kolikor ga lahko dobro pokrivajo. Brezmatične panje je treba združiti s takimi, ki imajo dobre matice.

Koga li branje pač ne veseli, oktobra ta najprijetnejši čas? Vse staro in mlado v vinogradu hiti, da s pridom izkoristi trsní kraš.

Ajdo že požele so žanjice: repo, peso, zelje in korenje zdaj še skrbno spravljajo ženice, zakasnelo sejejo semene.

Vekoslav Štampar.

Dvakratna molža.

Večkratna dnevna molža vpliva ugodno na mlečnost. Zato je trikratna molža boljše kakor dvakratna. Tako se povsod bere in poudarja. V resnici so tudi dosedanjí poizkusi pokazali, da se z večkratno molžo več namolze kakor v nasprotnem slučaju. Pri nas je že od nekdanj vpeljana trikratna molža: zjutraj, opoldne in zvečer.

Zanimivo pri tem je to, da molžejo po najbolj naprednih živinorejskih in mlekarskih krajih samo po dvakrat na dan, zjutraj in zvečer. To vidimo v Švici in na Danskem. Po teh krajih nahajamo najbolj mlečne krave z najbolj razvitimi vimeni, kakršnih pri nas sploh ni videti. Kako naj si to razlagamo?

Da imajo krave po teh krajih tako velika vimena, to je pripisovati obilni mlečnosti ondotnih krajev. Pri bogati mlečnosti se tudi vimena bolj razvijajo. V nekoliko smemo ondotna velika vimena pripisati pa tudi dvakratni molži, kajti pri dvakratni molži se mleko po dalje časa nabira v vimenu, ki se zaradi tega tudi nekoliko bolj razvije. Obilna mlečnost po teh krajih je pa predvsem posledica ondotnega močnega krmljenja. Molzne krave dobe po teh krajih, kar jim pripada. Dvakratno krmljenje in dvakratna molža imata pa tudi to dobro, da imajo krave več časa za mirno preževanje in ležanje. Tudi v tem tiči nekoliko tistega vzroka, da se živali bolje počutijo in da nam več molžejo.

Po prej imenovanih deželah ima dvakratna molža še ta namen, da se v ondotne sirarne spravljá mleko le od dveh molž, namreč od jutranje in večerne.

Za naše kraje je trikratna molža bolj učinkovita, tudi iz tega razloga, ker je naša molža vobče slabša kakor je v Švici in na Danskem. In na molži sami je tudi mnogo ležeče, kako se mlečnost obrača.

»Koroški Slovenci«.

Kiseljak (grozdní črv, sukač).

Kot sicer malokdaj, nastopil je letos v ogromnem obsegu ta, eden izmed najnevarnejših živalskih škodljivcev vinske trte. Škoda je letos še posebno občutna, ko imamo trenutno kaj neugodno, deževno vreme in nudijo po kiseljaku napadene jagode odnosno grozdi kaj dober teren grozdní gnilobi. Od vseh strani se čujejo tozadevne tožbe, a ponekod — posebno po krajih, kjer vinogradarji tega škodljivca skoro še poznali niso — je tarnjanje splošno. — Zalibože ostajamo navadno v takih in enakih slučajih samo ob tarnjanju — brez resne protiakcije — in ne mislimo pri tem, koliko da bomo imeli opraviti s tem škodljivcem šele drugo leto in v bodoče sploh. Izkušnje vinogradarjev drugih vinorodnih držav nam pričajo, da pomeni razširjenje tega škodljivca resno nevarnost za naše vinogradništvo. Nujnost sama zahteva torej, da ga začnemo brez odlašanja zatirati z vsemi sredstvi.

Kiseljak ali grozdní črv (Conchylis [Tortrix] ambiguella) je pravzaprav gosnica majhnega, rjavkastega metuljčka, ki ima letno po dva zaroda (generaciji) in sicer ob času cvetenja trte in proti jeseni. Prvokrat se pojavi metuljček — zapustivši zimsko budo — meseca maja ali junija. Čez dan ždi skrit na trti, čez noč pa živalica leta. Samica odloži na razcvetje precejšnje število jajčec, iz katerih izlegli črvi razjedajo nežne cvetne dele in onemogočijo tako pravilno cvetenje; škoda je še posebno velika, ako je v tem času slabo, hladno vreme. Dorasla gosnica zabubi se navadno v uničenem razcvetju. Meseca julija se pojavi iz zapredka metuljček druge

generacije. Iz jajčec, ki jih sedaj odlaga na jagode, izleže gosničice zavrtajo se v jagode, ter tako nadaljujejo svoje uničevalno delo. Napadene jagode se ob toplem vremenu posuše, ob slabem, deževnem pa začno gniti; z gnilobo okužene jagode okužijo skoro i druge sicer zdrave: pravimo, da grozdje gnije. Popolnoma dorasla gosnica druge generacije spusti se končno po tanki niti navzdol ter se zaprede čez zimo v skrivališčih pod staro skorjo ali v razpokah na trti.

Zatiranje tega škodljivca nikakor ni kaka igrača, temveč zahteva mnogo dobre volje in — sloge. Posebno posameznik — imajoč svoj vinograd obdan krog in krog s soslednjimi — pri zatiranju ne bo dosti opravil, če se pa sicer sosedje za ta »špas« ne zmenijo. Tukaj zopet, kot sicer v premenjih slučajih: organizirano zadržno delo bo zelo najpreje uspehe! Najlažje ga je zatreti, seveda, dokler še ni preveč razširjen. — Poleg raznih kemičnih (strupeni preparati) in drugih sredstev za pokončevanje tega škodljivca, je najizdatnejše pač mehanični, t. j. ročni način pokončevanja: uničujemo bodisi metulje, črve ali bube, kjerkoli ta mrčes dobimo! V zimi, ko obrezujemo trto, očistimo trto vestno stare skorje, sežgimo odpadle trsne dele, uničujemo bube po razpokah in drugih skrivališčih na trti. Opustimo vendar že enkrat kaj neumestno mnenje, češ, da je tako delo ko nekak privilegij le gotovih »novotarjev«, graščin itd., za nas pa nima pomena. Letno pokončevanje obstoji poleg lovljenja metuljev, predvsem v iskanju in zatiranju črvov ob času cvetja ter kiseljaka druge generacije v jagodah ali grozdih. Temu delu posvetimo posebno pozornost.

Ponekod — po potrebi — v navadi takozvano »podbiranje« ali predtrgatev gnilega grozda uniči ogromno veliko tega škodljivca. Napaka tukaj je, da se to delo vrši samo navadno vsled tega, da se gnilobo nekako lokalizira, ustavi, ne misli se pa pri tem na prvega in glavnega povzročitelja gnilobe — kiseljaka — ki ga je sicer ob podbiranju najlažje zasačiti. Paziti je torej pri tem delu, da nam ne uide; vznemirjen se spusti namreč iz grozda hitro navzdol. Posebej še omenjati menda ni treba, da je tako grozdje hitro mastiti in prešati, da se nam mrčes ne razleze. — Tudi splošna rana trgategv bi bila eno izmed najizdatnejših sredstev v boju s tem škodljivcem, čeprav bi sicer kvaliteta vina trpela.

Ne podcenjamo torej tega sicer malega sovražnika v vinogradu, ne tolažimo se s praznimi upi, da nam v bodoče izostane, nego spustimo se z njim v resen, neizprosni boj, da nas sicer ne prehití!

Posavec.

Odlikovani živinorejci. Veliki župan mariborske oblasti je odlikoval nižje navedene posestnike za dobre uspehe v živinoreji s podelitvijo umetniško izdelane pohvalnice. Našteti so prignali na letošnja pomladanska licencovanja prvovrstne bibe. To so naslednji posestniki: I. marijadvorska pasma. 1. 2¼letni bik železarne na Muti, srez Dravograd. 2. 4letni bik g. Franca Satterja, St. Andraž št. 109, občina Golavabuka, srez Slovenjgradec. 3. 3letni bik g. Marije Strucelj, Mozirje okolica 29, srez Gornji grad. 4. 3¼letni bik g. Srečka Ro-

biča, Limbuš, srez Maribor desni breg. 5. 2½letni bik g. Vincenca Breznika, Ivanjci 12, srez Ljutomer. 6. 4letni bik drž. vinarske šole — v Mariboru. — II. pomurska pasma. 1. 3½letni bik g. Blaža Klanečka, Hajdina 56, srez Ptuj. 2. 2½letni bik g. Jurija Zidanška, Tolstivrh, srez Konjice. 3. 3½letni bik g. grofa Herbersteina, Graščina Ravnopolje, srez Ptuj. 4. 3letni bik g. grofa Herbersteina, Graščina Ravnopolje, srez Ptuj. 5. 3letni bik g. grofa Herbersteina, Graščina Ravnopolje, srez Ptuj. 6. 2letni bik g. grofa Herbersteina, Graščina Hrastovec, občina Zavrče. 7. 2½letni bik Stajerske hranilnice v Podlehniku, srez Ptuj. 8. Bik g. Ivana Kroepeja, Zreče, srez Konjice. 9. 2½letni bik g. Hugona kneza Windischgraetz, Konjice, srez Konjice. 10. 2¾letni bik g. Antona Pučnika, Grušovje. 11. 2letni bik g. Jožefa Mejcena, Dobrava 6, občina Celje okolica, srez Celje. 12. 2¾letni bik drž. kmetijske šole v St. Jurju ob južni železnici, srez Celje. 13. 4½letni bik g. Irme Jeschounig, Velika Pirešica 1, srez Celje. — III. simodolska pasma. 1. 2letni bik g. Stefana Bakana, Nedolca 105, srez Dolnja Lendava. 2. 2letni bik g. Stefana Kuharja, Markišavci 20, srez Murska Sobota. 3. 2letni bik g. Janeza Kerčmarja, Križevci 39, srez Murska Sobota.

Najboljše krave na svetu. Rekorde, ki so jih dajale ameriške krave, je postavila v senco avstralska krava plemena Milchshorthorn z imenom »Melba XV«. Ta krava se nahaja v državi Novi Južni Vales. Oddala je leta 1923. pod kontrolo izvežbanih uradnikov kmetijskega državnega urada 14.732 kilogramov mleka z 4.97% maščobe. To da 850 kg masla. Največ, kar je dala na dan, je bilo 53½ kg mleka. Tekom osmih mesecev je dala več nego 73 kg maščobe ali 83 kg masla, torej na dan 2½ kg masla. Seveda je imela tudi temu primerno krmo, najboljšo in strogo predpisano. Najboljša krava Danske je dala v zadnjem kontrolnem letu 12.326 kg mleka s 3.82% maščobe ali 526 kg masla. Najboljša mlečna krava v Avstriji je last zveznega predsednika dr. Hainišca. Dala je lani nad 10.000 litrov mleka.

Ljubljana Pri »Češniku« Lingerjeva ul. najnovejše ogrinjalke, kočke, svilnate, volnene, zametaste, zelenaste rute in šerpe.

PRAVO GOSPODINJSKO MILO je naše »GAZELA«! Zakaj? Zato ker je sestavljeno iz takih snovi, ki ne kvarijo perila, ampak ga res temeljito čistijo in belijo.

Priporočamo Kolinsko Kcikorijo

Sreča Vas išče!

EFKATNA LOTERIJA NARODNO-KULTURNEGA DRUŠTVA MALA NEDELJA. 300 dobikov v vrednosti 15.550 dinarjev. — Zrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. Srečka stane samo 5 dinarjev. Kupujte in naročite srečke takoj skupno pri Narodno-kulturnem društvu Mala Nedelja. Pošljite snamke v pisnu!

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja »GAZELA«-milo, ima prijetno delo in je hitro golov. Jaz ne perem nikdar z drugim kakot z »GAZELA«-milom.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:
MARIBOR, KAMNIK, NOVO MESTO, PTUJ,
RAKEL, KONJICE, SLOVENJGRAD

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4 (V LASTNI STAVBI)
Kapital in rezerve preko Din 19,000.000—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

EKSPOZITURA: PREVALJE
Brzojavke: Trgovska
Telefoni: 139, 146, 458

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1926,
ki ima 365 dni.
„VELIKA PRATIKA“
je najstarejši slovenski kmetijski ko-
ledar, koji je bil najbolj vpoštevani
že od naših pradedov.
Tudi letošnja obširna izdaja se odli-
kuje po bogati vsebini, zato pride
prav vsaki slovenski rodbini.
Dobi se v vseh trgovinah po Slove-
niji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo
o dobiti, naj se naroči po dopisnici pri
J. Blasnikova naslednikih
tiskarna in litografski zavod
LJUBLJANA -- BREG ŠTEV. 12.

JAVNA DRAŽBA.

Na dan 25. oktobra prodavati će se na javnoj
dražbi

25 kom. prekobrojnih punokrvnih amerikanskih kasača i 17 komada prekobrajnih konja

punokrvne engleske rase. Konji potiču iz ergela
Kamenden i Kulpin, pastuši i kobile starosti od
dvije do 14 godina. — Dražba će se održati u
KULPINU NA DAN 25. OKTOBRA U NEDELJU
PRIJE PODNE U 11 SATI.

Reflektanti, koji žele prisustvovati dražbi, neka
pravovremeno najave svoj dolazak na Ergela
Kulpin, pošta Kulpin (Bačka). Posljednja je stan-
ica Pašičevo, gdje vozovi stižu iz Novog Sada u
10-4 sat. prije podne, a iz Subotice u 10-5 sat.
prije podne. Na stanici Pašičevo čekati će re-
fleksante kola za prevoz u Kulpin.

Upravnik Ergela Kamenden i Kulpin.

Tudi letos si je nabavil kakor vsako leto

IVAN A. GROSEK (prej Plev- nik & Šerak)

v Trebnjem
za jesen in zimo veliko izbiro
vsakovrstnega manufakturnega blaga
po zelo nizkih cenah.

Posebno ugodno kupite pri njem Double-štofe za moške površne
suknje, dilenaste, volnene in svilene naglavne rute, pleče, volnene
kocke, štrikane jopce, zimsko moško, žensko in otroče perilo, kovrte
klotaste in kambrikaste, posteljne odeje, konjske kočice itd.
Velika zaloga vsakovrstnega železja, kakor: šinje za kolesa, osi, palično železo,
valjano, podkve za konje, žica, litoželezni kotli (Marijacejski), žičniki, okrogli
brusi, železna in pocinkana pločevina, mreže za ograje itd. — Nadalje v zalogi:
šipe za okna v vseh velikostih (rezanje šip brezplačno), vse vrste steklenic,
kozarce, cilindre, viseče in stenske svetiljke, ročne in hlevske svetiljke (laterne).
Vedno se dobi po najnižjih dnevnih cenah: sladkor, sol, petrolej, bencin, kolomaz
in cement. — Na novo je upeljano: klobuki od navadne do najboljše vrste
po zelo nizkih cenah.

Gospodarji in gospodinjice! Ako hočete biti z dobrim in cenanim bla-
gom postreženi, potem se podajte v Trebnje v znano trgovino Grosek.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Mariljin trg šte. 8
sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih
obrestuje najugodneje. Vezane vloge obrestuje po
dogovoru. — Podeljuje proti dobremu poroštvu osebne,
trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Edino najboljši

Šivalni stroji in kolesa so le Josip Petelinc-a

Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)
znamke Gritzner, Phönix in Adler
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.
Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.
Večletna garancija. Delavnica na razpolago.

Najboljše in zato naj- cenejše kupite edino le pri Josip Petelinc

pletanine, majce, volno,
žepne robce, kravate, pa-
lice, nahrbtnike, spodnje
hlače, otroško trikot
perilo, kompletne po-
trebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje, ši-
vilje

v Ljubljani
ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.

Na veliko in malo!

POZOR, KMETOVALCI!

Došli so vsakovrstni
poljedelski stroji,
katere dobite po najnižji ceni
pri tvrdki
FRANC HITTI, Ljubljana
Martinova cesta 2.

Krojači, šivilje in nešivilje!
S 1. oktobrom pričel
krojnih tečajev.
Razpošiljanje in izdelova-
nje krojev po merah.
Krojni pouk s pošto poštom
učenih rizb.
Dipl. krojna šola, Zi-
dovska 5, Ljubljana.

Sadne drevje

dobrih in preizkušanih
vrst, kakor »Šampanjska
ravnica«, »Pisani kardinale
itd. ter nekaj češnjavih
črnih in rdečih hrustlav
nudi po 10 Din komad.
Peter Šifer, Zabnica št. 13,
P. Škofja Loka.

Ljubljanska posojilnica

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Mestni trg 6
sprejema vloge na hranilne
knjižice in tekoči račun ter
jih obrestuje najugodneje.

Večje in stalne vloge obrestuje po dogovoru.
Posojila daje proti popolni var-
nosti na vknjižbe, poroštvu in
proti zastavitvi.

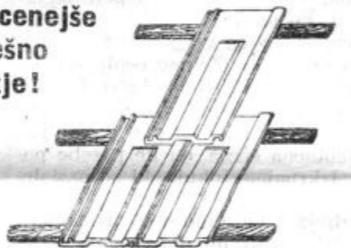
KDOR KUPUJE BLAGO

za
moške in ženske obleke
najde dobro, trpežno in veliko
izbiro po najnižji ceni v čez
50 let obstoječi manufakturni
trgovini

R. MIKLAUC

„Pri Škofu“. — Ljubljana.

Najcenejše
strešno
kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13
preje
VIDIC - KNEZ
TOVARNE NA VIČU IN BRDU
nudi v poljubni množini — takoj dobavno —
najboljše preizkušene modele strešnikov z eno
ali dvema zarezama kakor tudi bobrovec (bi-
ber) in zidno opeko. — Na željo se pošlje takoj
popis in ponudba!
STEKLENI STREŠNIK VEDNO V ZALOGI.

„Panonija“

osrednja gospodarska zadruga
Maribor

Izvoz sadja, krompirja in drugih kmet-
skih pridelkov preskrba kmetijskih in
gospodarskih potrebščin.

Prostori v Meljski ulici 12 na dvorišču
(prej „Orient“).

SVOJI K SVOJIM! Vsakovrstno usnje,
kože, gonilna jer-
mena, čevlje od priprostilih do najfinejših, žoge in
čevlje za nogomet, torbe za orožnike, gamaše itd.
Dalje veliko izbiro koplj, čevljarstva orodja in vseh
v čevljarstvo stroko spadajočih predmetov nudi na
drobno in debelo

ANTON MARKUN, Ljubljana, Kolodvorska
ulica 41 (tik glavnega kolodvora).

USNJE

Raznovrstno usnje in čevljarstva potrebščine
najboljše kakovosti in po najnižjih dnevnih
cenah na malo in veliko nudi
Franc Erjavec
trgovina z usnjem v Novem mestu.

COPATE! LOVSKI ŠKORNJI!

Pravijo, da bo huda zima, zato gospodinjice in lovci skrbite
predvsem za gorke in suhe noge!

Prave volnene copate in nepremočljive lovske škornje
dobite v bogati izbiri in po nizkih cenah v znani trgovini

I. POK nasl. A. JAMNIK

Ljubljana, Stari trg šte. 14.

Copate in škornji se dobavljajo tudi na debelo!

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji VRT Džamonja in drugovi, dr. z o. zav., Maribor.

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih drevov
(cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah.
Plemenite vinske trte na ameriškanskih podlogah, kakor
tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in
gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno ukrasno
grmovje in drevje imamo celo leto. — Zahtevajte cenike!

Klobučarji la usnje za vlogo v klobuke
(Hutleder)
Črkoslikarji
Podobarji la bavarsko zlato in
bronz
Kamnoseki
Knjigovezi platno, usnje, papir vseh vrst,
lepenko sivo in rjavo itd.
Tapetniki razno umetno usnje
Sedlarji

dobe najceneje iz zaloge pri družbi
„ŠARGIN“, LJUBLJANA, KRALJA PETRA TRG 3

TISKARNA „MERKUR“

TRG. - INDUSTRIJSKA DRUŽBA
LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva ulica 13
Telefon št. 552 Telefon št. 552

Se priporoča za izdelavo vseh v
tiskarsko stroko spadajočih del.
LASTNA KNJIGOVEZNICA

Priznано najboljše BAKRENE KOTLE

za žganjekuho in druge gospodinske potrebe
izdeluje tvrdka

„Jugometalija“

r. z. z o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ul. 18—20.
Konkurenčne cene. --- Točna postrežba.

Dalmatinski la
porland cement

svetovne znamke

SALONA

(TOUR)

Vedno v zalogi pri

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, r. z. z o. z.

KMETOVALCI! SVOJI K SVOJIM!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih trgovcih,
ki nudijo svoje blago v „Kmetiskem listu“! Kdor
nas podpira, podpirajmo mi njega!